



---

*Dokument s plenarne sjednice*

---

**A9-0217/2022**

25.7.2022

## **PRIVREMENO IZVJEŠĆE**

o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija (C9-0000/2022 – 2018/0902R(NLE))

Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

Izvjestiteljica: Gwendoline Delbos-Corfield

## SADRŽAJ

	<b>Stranica</b>
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA .....	3
OBRAZLOŽENJE .....	32
MIŠLJENJE MANJINE.....	35
MIŠLJENJE ODBORA ZA USTAVNA PITANJA .....	36
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU .....	43
KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU .....	44

## PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

### **o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija (C9-0000/2022 – 2018/0902R(NLE))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), posebno njegov članak 2., članak 4. stavak 3. te članak 7. stavak 1.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima i njezine protokole,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir međunarodne ugovore o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Kontrolni popis vladavine prava koji je Venecijanska komisija usvojila na svojoj 106. plenarnoj sjednici održanoj u Veneciji 11. i 12. ožujka 2016.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2014. naslovljenu „Novi okvir EU-a za jačanje vladavine prava” (COM(2014)0158),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija<sup>1</sup>,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 16. siječnja 2020.<sup>2</sup> i 5. svibnja 2022.<sup>3</sup> o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2021. o povredama prava EU-a i prava građana pripadnika zajednice LGBTIQ u Mađarskoj nakon izmjena zakona koje je donio mađarski parlament<sup>4</sup>,
- uzimajući u obzir poglavlja o stanju u Mađarskoj u godišnjim izvješćima Komisije o vladavini prava,

---

<sup>1</sup> SL C 433, 23.12.2019., str. 66.

<sup>2</sup> SL C 270, 7.7.2021., str. 91.

<sup>3</sup> Usvojeni tekstovi, P9\_TA(2022)0204.

<sup>4</sup> SL C 99, 1.3.2022., str. 218.

- uzimajući u obzir članak 105. stavak 5. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ustavna pitanja,
  - uzimajući u obzir privremeno izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A9-0217/2022),
- A. budući da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, kao što je navedeno u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) te kao što se održava u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, odnosno kao što je ugrađeno je u međunarodne sporazume o ljudskim pravima; budući da su te vrijednosti, koje su zajedničke državama članicama, temelj prava koja uživaju stanovnici Unije;
  - B. budući da iz članka 49. UEU-a, koji predviđa mogućnost da svaka europska država podnese zahtjev za članstvo u Europskoj uniji, proizlazi da se Europska unija sastoji od država koje su slobodno i dobrovoljno odlučile usvojiti zajedničke vrijednosti navedene u članku 2. UEU-a, koje poštuju te vrijednosti i obvezuju se promicati ih, s obzirom na to da pravo EU-a počiva na temeljnoj pretpostavci da svaka država članica sa svim ostalim državama članicama dijeli navedene vrijednosti i priznaje da ih one dijele s njom<sup>5</sup>;
  - C. budući da ta pretpostavka podrazumijeva i opravdava postojanje uzajamnog povjerenja među državama članicama da će se te vrijednosti priznavati i da će se stoga poštovati pravo EU-a kojim se one provode<sup>6</sup>;
  - D. budući da je poštovanje vrijednosti iz članka 2. UEU-a od strane države članice uvjet za uživanje svih prava koja proizlaze iz primjene Ugovorâ na tu državu članicu; budući da svako kršenje temeljnih vrijednosti EU-a od strane vlade države članice neizbježno podrazumijeva napad na osobnu slobodu te politička i socijalna prava građana, kao i na njihovo bogatstvo i dobrobit; budući da se Mađarska sama obvezala na poštovanje vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a;
  - E. budući da načelo lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a obvezuje Uniju i države članice da si međusobno pomažu u izvršavanju obveza koje proizlaze iz Ugovorâ uz puno uzajamno poštovanje te obvezuje države članice da poduzmu sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Ugovorâ ili iz akata institucija Unije;
  - F. budući da se člankom 19. UEU-a konkretizira vrijednost vladavine prava utvrđena u članku 2. UEU-a te se odgovornost za osiguravanje potpune primjene prava EU-a u svim državama članicama i sudsku zaštitu prava pojedinaca na temelju tog prava povjerava nacionalnim sudovima i Sudu Europske unije;<sup>7</sup>

<sup>5</sup> Presuda od 24. lipnja 2019. u predmetu Europska komisija protiv Republike Poljske, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, t. 42.

<sup>6</sup> Mišljenje Suda od 18. prosinca 2014., mišljenje u skladu s člankom 218. stavkom 11. UFEU-a, 2/13, ECLI:EU:C:2014:2454, t. 168.

<sup>7</sup> Presuda od 27. veljače 2018. u predmetu Associação Sindical dos Juizes Portugueses protiv Tribunal de Contas, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 32.

- G. budući da se očita opasnost da će država članica teško prekršiti vrijednosti iz članka 2. UEU-a ne odnosi samo na pojedinačnu državu članicu u kojoj se takav rizik pojavljuje već utječe i na druge države članice, njihovo uzajamno povjerenje te samu prirodu Unije i temeljna prava njezinih građana u okviru prava Unije;
- H. budući da područje primjene članka 7. UEU-a nije ograničeno na obveze iz Ugovorâ, kao što je to slučaj s člankom 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU); budući da Unija može procijeniti postojanje očite opasnosti od teškog kršenja zajedničkih vrijednosti u područjima u nadležnosti država članica;
- I. budući da već nekoliko godina stanje u Mađarskoj ostaje bez dovoljnog odgovora te da su i dalje prisutne brojne zabrinutosti, a da su se u međuvremenu pojavili i brojni novi problemi, što negativno utječe na sliku Unije kao i na njezinu djelotvornost i vjerodostojnost u području obrane temeljnih prava, ljudskih prava i demokracije u svijetu, te ukazuje na potrebu za rješavanjem tih problema usklađenim djelovanjem Unije;
- J. budući da je nakon posjeta ad hoc izaslanstva Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove Budimpešti u Mađarskoj u trajanju od 29. rujna do 1. listopada 2021. većina članova izaslanstva i dalje duboka zabrinuta zbog stanja demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u toj zemlji; budući da je izaslanstvo zaključilo da se stanje od 2018. godine nije poboljšalo, već da se naprotiv pogoršalo;
- K. budući da mađarska Vlada zanemaruje europsko načelo nadređenosti prava Unije sadržano u sudskoj praksi Suda Europske unije, ali sama traži pravnu zaštitu pred istim sudom, pokrećući postupke u vezi s postojećim europskim aktima;
- L. budući da miran suživot različitih etničkih skupina pozitivno utječe na kulturno bogatstvo i prosperitet nacije;
- M. budući da se blokiranjem mjera ograničavanja protiv Rusije u Vijeću potkopavaju nastojanja Unije da zaštiti vrijednosti utvrđene u članku 2. UEU-a u Uniji i izvan nje te da je to sigurnosni problem za Europsku uniju;

*Funkcioniranje ustavnog poretka i izbornog sustava*

- N. budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku navela da transparentnost i kvaliteta zakonodavnog postupka i dalje izazivaju zabrinutost, iako će se izmjenom ustava ograničiti ovlasti Vlade kada je riječ o režimu „stanja opasnosti” nakon srpnja 2023.; budući da je izražena zabrinutost zbog novoosnovanih privatnih zaklada koji dobivaju pozamašna javna sredstva, a kojima upravljaju članovi upravnog odbora bliski aktualnoj Vladi;
- O. budući da je Parlament u svojoj Rezoluciji o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica<sup>8</sup> od 17. travnja 2020. izrazio mišljenje da je odluka mađarske Vlade da na neodređeno vrijeme produlji izvanredno stanje, ovlasti samu sebe za odlučivanje dekretom bez vremenskih ograničenja te oslabi nadzor mađarskog parlamenta u hitnim slučajevima u potpunosti u raskoraku s

---

<sup>8</sup> SL C 316, 6.8.2021., str. 2.

europskim vrijednostima; budući da je Vijeće u svojoj preporuci od 20. srpnja 2020. o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2020. i dostavljanju mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2020.<sup>9</sup> preporučilo da se zajamči da sve hitne mjere budu strogo proporcionalne, vremenski ograničene te usklađene s europskim i međunarodnim standardima, da se tim mjerama ne ometaju poslovne aktivnosti i stabilnost regulatornog okruženja te da se u postupak izrade politika djelotvorno uključe socijalni partneri i dionici;

- P. budući da je Skupina država protiv korupcije (GRECO) pri Vijeću Europe u svojem drugom privremenom izvješću o sukladnosti, usvojenom 25. rujna 2020., pozdravila izmjene Zakona o Nacionalnoj skupštini kako bi njegove odredbe kojima se zastupnicima u parlamentu zabranjuje ili ograničava sudjelovanje u određenim aktivnostima postale operativnije tako što se predviđaju jasnije posljedice u slučaju da dotični zastupnik ne riješi ta pitanja; budući da se, međutim, u izvješću također utvrđuje da su i dalje potrebne odlučnije mjere za poboljšanje postojećeg okvira mađarskog parlamenta koji se odnosi na integritet, posebno za poboljšanje razine transparentnosti i savjetovanja u zakonodavnom postupku (uključujući uvođenje pravila o interakcijama s lobistima), za donošenje kodeksa ponašanja za zastupnike u parlamentu (koji posebno obuhvaća razne situacije koje bi mogle dovesti do sukoba interesa), za daljnji razvoj pravila kojima se zastupnike obvezuje da na ad hoc način prijave moguće sukobe između svojega parlamentarnog rada i svojih privatnih interesa, za osiguravanje ujednačenog formata imovinskih kartica i za preispitivanje širokog imuniteta koji uživaju zastupnici te za osiguravanje učinkovitog nadzora i provedbe pravila ponašanja, sukoba interesa i imovinskih kartica;
- Q. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u izjavi objavljenoj 20. studenoga 2020. pozvala mađarski parlament da odgodi glasovanje o nacrtima zakona bojeći se da bi nekoliko prijedloga sadržanih u složenom zakonodavnom paketu, koji su podneseni bez prethodnog savjetovanja i odnose se na pitanja koja uključuju funkcioniranje pravosuđa, izborna pravo, nacionalne strukture za ljudska prava, nadzor nad javnim sredstvima i ljudska prava pripadnika skupine LGBTI, moglo ugroziti demokraciju, vladavinu prava i ljudska prava u Mađarskoj; budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 2. srpnja 2021. o ustavnim izmjenama koje je mađarski parlament donio u prosincu 2020. sa zabrinutošću napomenula da su ustavne izmjene donesene tijekom izvanrednog stanja, bez ikakvog javnog savjetovanja, te da se obrazloženje sastoji od samo tri stranice; budući da je Venecijanska komisija također navela da članci 6., 9. i 11. Devete izmjene Temelnog zakona Mađarske u vezi s objavama rata, kontrolom mađarskih obrambenih snaga i „posebnim pravnim poretkom” koji se odnosi na stanje rata, izvanredno stanje i stanje opasnosti uglavnom prepuštaju navođenje većine pojedinosti organskim zakonima, što bi u konačnici moglo dovesti do ozbiljnih pitanja u vezi s opsegom ovlasti države tijekom iznimnih stanja; budući da je Venecijanska komisija, u pogledu ukidanja Nacionalnog vijeća za obranu i povjeravanja njegovih ovlasti Vladi, navela da, iako ono samo po sebi nije u suprotnosti s europskim standardima, ipak dovodi do koncentracije ovlasti u izvanrednim situacijama u rukama izvršne vlasti, što se ne može smatrati ohrabrujućim znakom, posebno u nedostatku bilo kakvog pojašnjenja u obrazloženju o razmjeru ili nužnosti

---

<sup>9</sup> SL C 282, 26.8.2020., str. 107.

takve izmjene;

- R. budući da je 12. veljače 2021. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe primijetio općenito negativnu situaciju u pogledu lokalne i regionalne samouprave u Mađarskoj zbog općeg nepoštovanja Europske povelje o lokalnoj samoupravi i izrazio zabrinutost zbog jasnog trenda ponovne centralizacije, nedostatka učinkovitog savjetovanja i znatnog upletanja države u općinske funkcije; budući da je Kongres također istaknuo određene nedostatke položaja u kojem se nalazi lokalna samouprava u zemlji, kao što su nedostatak financijskih sredstava dostupnih lokalnim vlastima i njihova nemogućnost zapošljavanja visokokvalitetnog osoblja;
- S. budući da promjene koje su izvršene u izbornom zakonu tijekom godina preoblikovanjem izbornih jedinica i naknadom za pobjednike dovode u nepovoljan položaj oporbene stranke; budući da su Venecijanska komisija i Ured OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) u svojem zajedničkom mišljenju od 18. listopada 2021. o izmjenama izbornog zakonodavstva u Mađarskoj izvršenim u 2020. naglasili da su brzina usvajanja i nedostatak svrhovitih javnih savjetovanja posebno zabrinjavajući u slučaju izbornog zakonodavstva, koje se ne bi trebalo smatrati političkim instrumentom; budući da su Venecijanska komisija i OESS/ODIHR također dali ključnu preporuku za izmjenu odjeljaka 3. i 68. Zakona CLXVII. iz 2020. o izmjeni određenih zakona koji se odnose na izbore znatnim smanjenjem broja izbornih jedinica s jednim članom i broja okruga u kojima svaka stranka mora istodobno imenovati kandidate kako bi mogla kandidirati nacionalnu listu kandidata, kao i niz daljnjih preporuka;
- T. budući da su demokratski izbori organizirani pod jednakim uvjetima iznimno važni za demokratsku prirodu naših društava; budući da je OESS, reagirajući na zabrinutost zbog pravednosti izbora i pozive civilnog društva, odlučio poslati sveobuhvatnu međunarodnu misiju za promatranje izbora na opće izbore i referendum održane 3. travnja 2022., što je rijetka pojava u slučaju država članica EU-a; budući da je nakon toga međunarodna misija OESS-a za promatranje izbora u svojoj izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima, objavljenoj 4. travnja 2022., utvrdila da su izbori i referendum bili dobro provedeni i profesionalno vođeni, no da je šteta nanesena nepostojanjem jednakih uvjeta; budući da su kandidati u velikoj mjeri mogli slobodno voditi kampanju, no, iako je bila konkurentna, kampanja je po tonu bila vrlo negativna i obilježena sveprisutnim preklapanjem između vladajuće koalicije i Vlade, dok su nedostatak transparentnosti i nedovoljan nadzor nad financijskim sredstvima kampanje dodatno pogodovali vladajućoj koaliciji; budući da se načinom na koji su izborna povjerenstva i sudovi rješavali mnoge izborne sporove nije osigurao učinkovit pravni lijek;
- U. budući da je mađarski parlament 24. svibnja 2022. donio Desetu izmjenu Temelnog zakona kojom se omogućuje Vladi da proglasi stanje opasnosti u slučaju oružanog sukoba, rata ili humanitarne katastrofe u susjednoj zemlji; budući da je također izmijenio Zakon o upravljanju katastrofama, omogućivši Vladi da ukine zakone parlamenta hitnim dekretima u bilo kojem području tijekom stanja opasnosti proglašenog zbog oružanog sukoba, rata ili humanitarne katastrofe u susjednoj zemlji, uz mogućnost suspenzije ili ograničavanja ostvarivanja temeljnih prava izvan okvira dopuštenog u uobičajenim okolnostima; budući da je mađarski parlament 8. lipnja 2022. usvojio Zakon VI. iz 2022. o suzbijanju posljedica koje su oružani sukob ili

humanitarna katastrofa u susjednoj zemlji uzrokovali u Mađarskoj, koji je stupio na snagu istoga dana; budući da se tim zakonom ovlašćuje Vlada da produži učinak svojih izvanrednih dekreta dok Vlada ne proglasi kraj stanja opasnosti;

- V. budući da je Temeljni zakon izmijenjen deset puta od njegova donošenja; budući da je organskim zakonima obuhvaćeno 35 predmeta i da oni sada broje više od 300 zakonodavnih akata koji su usvojeni od 2011., često bez javnog savjetovanja iako su utjecali na ljudska prava;
- W. budući da su predsjednici mađarskog i rumunjskog ustavnog suda u zajedničkoj izjavi objavljenoj 2013. istaknuli posebnu odgovornost ustavnih sudova u državama kojima se upravlja dvotrećinskom većinom; budući da se Četvrtom izmjenom Temelnog zakona propisuje da se presude Ustavnog suda koje su donesene prije stupanja na snagu Temelnog zakona stavljaju izvan snage; budući da se Ustavni sud u svojim odlukama sve više oslanja na koncept ustavnog identiteta; budući da se u sudskoj praksi koncept ustavnog identiteta utvrđuje od slučaja do slučaja i da pritom ima prednost u odnosu na Temeljni zakon; budući da mađarska Vlada sve više traži pravnu zaštitu pred Ustavnim sudom kako bi izbjegla izvršenje presuda Suda Europske unije; budući da je Ustavni sud 18. svibnja 2022. blokirao referendume o planovima Vlade za izgradnju kampusa za Sveučilište Fudan u Budimpešti i za produljenje naknada za nezaposlenost na najviše devet mjeseci, u odnosu na sadašnjih tri mjeseca;
- X. budući da među stručnjacima postoji sve veći konsenzus o tomu da Mađarska više nije demokracija; budući da je prema indeksu demokracije Instituta za raznolikost demokracije (V-Dem) Sveučilišta u Göteborgu za 2019. Mađarska postala prva autoritarna država članica EU-a; budući da je Mađarska u izvješću organizacije Freedom House naslovljenom „Nacije u tranziciji” za 2020. proglašena „hibridnim režimom”, izgubivši status „polukonsolidirane demokracije”; budući da je Mađarska ocijenjena kao „manjkava demokracija” i da se prema indeksu demokracije za 2022. koji objavljuje Economist Intelligence Unit nalazi na 56. mjestu od 167 zemalja (pala je za jedno mjesto u odnosu na 2020.); budući da je Mađarska prema indeksu demokracije Instituta za raznolikost demokracije (V-Dem) za 2022. jedan od najautokratskijih svjetskih režima među članicama EU-a tijekom posljednjeg desetljeća;

#### *Neovisnost pravosuđa i ostalih institucija te prava sudaca*

- Y. budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku istaknula da mađarski pravosudni sustav dobro funkcionira u smislu trajanja postupaka, da ga odlikuje visoka razina digitalizacije i da se nastavlja s postupnim povećanjem plaća sudaca i državnih odvjetnika; budući da su, kad je riječ o neovisnosti pravosuđa, na pravosudni sustav utjecali novi događaji, koji su dodatno produbili već postojeće zabrinutosti: nova pravila kojima se omogućuje imenovanje članova Ustavnog suda u Vrhovni sud (Kúria) izvan uobičajenog postupka provode se u praksi te su omogućila izbor novog predsjednika Vrhovnog suda, kojemu su također dodijeljene dodatne ovlasti i koji je izabran unatoč negativnom mišljenju Državnog sudbenog vijeća; budući da preporuka o jačanju neovisnosti pravosuđa, iznesena u kontekstu europskog semestra, i dalje nije provedena, što se odnosi i na potrebu za formalnim jačanjem ovlasti neovisnog Državnog sudbenog vijeća kako bi ono moglo biti protuteža ovlastima predsjednika Državnog sudbenog ureda; budući da je Državno



sudbeno vijeće odbacilo imenovanje novog predsjednika Vrhovnog suda s 13 glasova protiv i jednim glasom za;

- Z. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 23. studenoga 2021. u predmetu C-564/19IS (Illégalité de l'ordonnance de renvoi) presudio da se članak 267. UFEU-a mora tumačiti tako da isključuje mogućnost da vrhovni sud neke države članice proglasi nezakonitim zahtjev za preliminarnu odluku koji je uputio niži sud jer upućena pitanja nisu relevantna i nužna za rješavanje spora u glavnom postupku; budući da načelo nadređenosti prava EU-a zahtijeva da niži sud zanemari takvu odluku nacionalnog vrhovnog suda; budući da se članak 267. UFEU-a mora tumačiti tako da isključuje mogućnost pokretanja stegovnog postupka protiv nacionalnog suca zbog toga što je u skladu s tom odredbom uputio zahtjev za preliminarnu odluku Sudu Europske unije;
- AA. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u izjavi objavljenoj 14. prosinca 2018. pozvala mađarskog predsjednika da vrati zakonodavni paket o upravnim sudovima u mađarski parlament; budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 19. ožujka 2019. o Zakonu o upravnim sudovima i Zakonu o stupanju na snagu Zakona o upravnim sudovima i određenih prijelaznih pravila navela da se velik nedostatak usvojenog organizacijskog modela i modela upravljanja za upravne sudove sastoji u tome što su vrlo široke ovlasti koncentrirane u rukama maloga broja dionika i ne postoje učinkovit sustav provjere i ravnoteže za protutežu tim ovlastima;
- AB. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojem izvješću od 21. svibnja 2019. nakon posjeta Mađarskoj od 4. do 8. veljače 2019. napomenula da je niz reformi pravosuđa u Mađarskoj tijekom desetih godina 20. stoljeća izazvao zabrinutost zbog njihovih učinaka na neovisnost pravosuđa, a u sustavu redovnih sudova izražene su nedoumice u pogledu djelotvornosti nadzora koji Državno sudbeno vijeće provodi nad predsjednikom Državnog sudbenog ureda nakon nedavnih nepravilnosti uočenih u odnosu između tih pravosudnih institucija u vezi s postupcima imenovanja; budući da, iako pozdravlja nedavne izmjene izvornog zakonodavstva o upravnim sudovima kao odgovor na mišljenje Venecijanske komisije, povjerenica nije uvjerena da su te izmjene bile dovoljne za rješavanje ozbiljnih problema koje je utvrdila Venecijanska komisija;
- AC. budući da je mađarski parlament 2019. odlučio odgoditi stupanje na snagu zakonodavnog paketa o upravnim sudovima, a Vlada je izjavila da je odustala od ideje uvođenja zasebnih upravnih sudova; budući da je nekoliko važnih elemenata tog paketa uvedeno nizom zakonodavnih izmjena donesenih od 2019. do 2021.;
- AD. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u izjavi objavljenoj 28. studenoga 2019. pozvala mađarski parlament da izmijeni zakon koji utječe na neovisnost pravosuđa; budući da povjerenica smatra da odredbe kojima se otvara mogućnost da upravna tijela podnesu ustavne tužbe nakon nepovoljnih presuda redovnih sudova izazivaju zabrinutost u pogledu poštovanja jamstava o poštenom suđenju za pojedinačnog podnositelja pritužbe te da, zajedno s predloženim izmjenama u pogledu kvalifikacija i imenovanja sudaca te ujednačenosti sudske prakse, zakonodavne mjere također predstavljaju rizik od smanjenja neovisnosti pojedinih sudaca u provođenju njihovih temeljnih dužnosti i stvaranja prekomjernih hijerarhija

unutar pravosudnog sustava;

- AE. budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 16. listopada 2021. o izmjenama Zakona o organizaciji i upravljanju sudovima te Zakona o pravnom statusu i plaći sudaca, koje je mađarski parlament donio u prosincu 2020., ponovila preporuke iznesene o ulozi predsjednika Državnog sudbenog ureda koje je prvobitno iznijela u mišljenju iz 2012., a koje nisu provedene; budući da je Venecijanska komisija preporučila i uspostavu jasnih, transparentnih i predvidljivih uvjeta za upućene suce koji će preuzeti višu dužnost nakon razdoblja upućivanja; budući da je Venecijanska komisija iznijela nekoliko preporuka u vezi s dodjelom predmeta, ovlastima predsjednika Vrhovnog suda da poveća broj članova žalbenih vijeća, odlukama o ujednačenosti i sastavom vijeća u postupku podnošenja pritužbi u vezi s ujednačeñošću; budući da je Venecijanska komisija također primijetila da bi sustav imenovanja predsjednika Vrhovnog suda, uveden izmjenama iz 2019., mogao dovesti do ozbiljnih rizika od politizacije i imati važne posljedice za neovisnost pravosuđa ili percepciju javnosti o njemu, s obzirom na ključnu ulogu tog položaja u pravosudnom sustavu;
- AF. budući da je GRECO u svojem drugom privremenom izvješću o sukladnosti, usvojenom 25. rujna 2020., naveo da nije zabilježen daljnji napredak u pogledu sudaca i triju preostalih neprovedenih preporuka o njima te da su nalazi GRECO-a o ovlastima predsjednika Državnog sudbenog ureda (u pogledu postupka imenovanja ili promicanja kandidata za sudačke položaje kao i u pogledu postupka preraspodjele sudaca) i dalje od posebne važnosti; budući da je, kad je riječ o državnim odvjetnicima, GRECO pozdravio stupanje na snagu zakonodavnih izmjena kojima je sudjelovanje stegovnog povjerenika u stegovnim postupcima postalo obvezno, ali nije mogao potvrditi je li provedena njegova preporuka br. 17 (stegovni postupci koji se odnose na državne odvjetnike) ili nije; budući da nije postignut napredak u pogledu produljenja mandata glavnog državnog odvjetnika, širokog imuniteta državnih odvjetnika i izrade kriterija prema kojima će se određivati u kojim se slučajevima podređenim državnim odvjetnicima mogu oduzeti predmeti;
- AG. budući da je posebni izvjestitelj UN-a za neovisnost sudaca i odvjetnika u svojoj komunikaciji upućenoj mađarskoj Vladi od 15. travnja 2021. izrazio mišljenje da se imenovanje predsjednika Vrhovnog suda može smatrati napadom na neovisnost pravosuđa i pokušajem da se sudstvo podvrgne volji zakonodavne vlasti, čime se krši načelo diobe vlasti; budući da je posebni izvjestitelj također naglasio posebno zabrinjavajuću činjenicu da je predsjednik Vrhovnog suda izabran unatoč očitom prigovoru Državnog sudbenog vijeća te napomenuo da se odluka o zanemarivanju negativnog mišljenja Državnog sudbenog vijeća može protumačiti kao politička izjava vladajuće većine; budući da je, prema mišljenju posebnog izvjestitelja, glavni učinak reformi pravosudnog sustava, ako ne i glavni cilj, bio da se oteža ustavom zajamčeno načelo neovisnosti pravosuđa i da se zakonodavnoj i izvršnoj vlasti omogućí upletanje u sudovanje;
- AH. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj odluci od 2. prosinca 2021. o postupku pojačanog nadzora koji je u tijeku u vezi s izvršenjem presuda Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) u predmetu Gázsó group protiv Mađarske podsjetio na to da se dotična skupina predmeta odnosila na strukturni problem prekomjernog trajanja građanskih, kaznenih i upravnih postupaka i nedostatka učinkovitih nacionalnih pravnih

lijekova; budući da je Odbor ministara sa zadovoljstvom primio na znanje usvajanje prijedloga zakona kojim se uvodi kompenzacijski pravni lijek za pretjerano duge građanske postupke, ali je odlučno pozvao vlasti da osiguraju njegovu usklađenost s Europskom konvencijom o ljudskim pravima; budući da je, s obzirom na važnost tog pitanja, njegovu tehničku prirodu i istek roka koji je ESLJP odredio u svojoj pilot-presudi za 16. listopada 2016., Odbor ministara odlučno pozvao vlasti da istraže sve moguće načine za ubrzanje planiranja;

- AI. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj privremenoj odluci od 9. ožujka 2022. o postupku pojačanog nadzora koji je u tijeku u vezi s izvršenjem presude ESLJP-a u predmetu Baka protiv Mađarske odlučno pozvao vlasti da pojačaju napore kako bi u bliskoj suradnji s tajništvom Odbora ministara pronašli načine za uvođenje potrebnih mjera kako bi se osiguralo da odluka mađarskog parlamenta o opozivu predsjednika Vrhovnog suda bude podložna djelotvornom nadzoru neovisnog pravosudnog tijela u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a; budući da je Odbor ministara također ponovno podsjetio na preuzetu obvezu vlasti da ocijene nacionalno zakonodavstvo o položaju sudaca i upravljanju sudovima te ih je pozvao da predstave zaključke svoje evaluacije, uključujući jamstva i zaštitne mjere kojima se suci štite od neopravdanog uplitanja, kako bi se Odboru ministara omogućilo da provede cjelovitu procjenu o tome jesu li uklonjene zabrinutosti u vezi s „odvraćajućim učinkom” na slobodu izražavanja sudaca koje su se pojavile zbog kršenja koja su se dogodila u tim predmetima;
- AJ. budući da Mađarska zauzima 69. od 139 mjesta prema indeksu vladavine prava za 2021. godinu Svjetskog projekta pravde (pala je za dva mjesta u odnosu na prethodnu godinu) te posljednje mjesto (31. od ukupno 31 zemlje) u regijama EU-a, Europskog udruženja slobodne trgovine i Sjeverne Amerike;

#### *Korupcija i sukobi interesa*

- AK. budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku navela da je provedba strategije za borbu protiv korupcije u tijeku, ali da je njezino područje primjene i dalje ograničeno te da su i dalje prisutni nedostaci, i to u području financiranja političkih stranaka, lobiranja i „rotirajućih vrata”; budući da su rizici povezani s klijentizmom, pogodovanjem i nepotizmom u javnoj upravi visoke razine, kao i rizici koji proizlaze iz veze između poduzeća i političkih aktera, ostali bez odgovora, da su neovisni mehanizmi kontrole i dalje nedostadni za otkrivanje korupcije te da i dalje postoji zabrinutost zbog nedostatka sustavnih provjera i nedovoljnog nadzora imovinskih kartica i izjava o financijskim interesima; budući da se novim odredbama kaznenog prava nastoji riješiti problem podmićivanja stranih dužnosnika i neformalnih plaćanja u zdravstvu; budući da se navodi koji se odnose na visoke dužnosnike i njihov najuži krug i dalje ograničeno istražuju iako je stopa podizanja optužnica u predmetima korupcije visoka i iako su neki novi predmeti povezani s korupcijom na visokoj razini otvoreni od 2020.;
- AL. budući da je Komisija u svojim odgovorima na pitanja za pisani odgovor koja joj je uputio povjerenik Hahn za saslušanje održano 11. studenoga 2019. o davanju razrješnice Komisiji za 2018. navela da su za razdoblje 2014. – 2020. paušalni financijski ispravci u Mađarskoj prihvaćeni i provedeni nakon horizontalne revizije

javne nabave u kojoj su utvrđeni ozbiljni nedostaci u funkcioniranju sustava upravljanja i kontrole u vezi s kontrolom postupaka javne nabave;

- AM. budući da je Komisija u svojoj preporuci od 23. svibnja 2022. za preporuku Vijeća o nacionalnom programu reformi Mađarske za 2022. i dostavljanju mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2022.<sup>10</sup> preporučila Mađarskoj poduzimanje mjera za jačanje okvira za borbu protiv korupcije, među ostalim poboljšavanjem napora državnih odvjetnika i pristupa javnim informacijama, odnosno jačanje neovisnosti pravosuđa i poboljšanje kvalitete i transparentnosti postupka donošenja odluka putem djelotvornog socijalnog dijaloga, suradnje s drugim dionicima i redovitih procjena učinka, kao i za poboljšanje konkurencije u javnoj nabavi;
- AN. budući da je 10. lipnja 2021. Europski ured za borbu protiv prijevara u svojem izvješću o radu za 2020. naveo da je preporučio da Komisija zatraži povrat u visini od 2,2 % plaćanja izvršenih u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj za razdoblje 2016. – 2020.; budući da je to najviši postotak plaćanja čiji povrat treba osigurati među svim državama članicama i da je znatno veći od prosjeka od 0,29 %; budući da je počinjena prijevara u vezi s razvojnim sredstvima EU-a dodijeljenim Mađarskoj; budući da je, uz visoku razinu korupcije, došlo do porasta socijalne nejednakosti i siromaštva, što dovodi do velike nesigurnosti među stanovništvom, ali i predstavlja kršenje temeljnih prava;
- AO. budući da je u studenom 2021. Komisija Mađarskoj uputila pismo u kojem ističe probleme u pogledu neovisnosti pravosuđa, neučinkovitog progona korupcije i nedostataka u javnoj nabavi koji bi mogli predstavljati rizik za financijske interese EU-a; budući da je Komisija u svojem pismu opisala sustavne probleme i nedostatak odgovornosti za korupciju te mađarskim vlastima postavila 16 konkretnih pitanja o temama kao što su sukob interesa, korisnici sredstava EU-a i jamstva sudskog preispitivanja koje provode neovisni sudovi; budući da je Komisija unatoč tim zabrinutostima odgodila primjenu Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava<sup>11</sup> do travnja 2022.;
- AP. budući da je 5. travnja 2022. predsjednica Komisije objavila da je povjerenik za proračun i administraciju Johannes Hahn obavijestio mađarske vlasti o planovima Komisije da prijeđe na sljedeći korak i službeno pokrene Uredbu o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, uglavnom zbog zabrinutosti u pogledu korupcije; budući da je Komisija konačno pokrenula službeni postupak protiv Mađarske u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava izdavanjem pisane obavijesti 27. travnja 2022.;
- AQ. budući da je Komisija 6. travnja 2022. odlučila poslati Mađarskoj dodatnu službenu opomenu kako bi osigurala ispravno prenošenje u nacionalno zakonodavstvo Direktive 2014/24/EU o javnoj nabavi<sup>12</sup>, Direktive 2014/23/EU o dodjeli ugovorâ o koncesiji<sup>13</sup> i Direktive 2014/25/EU o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva,

---

<sup>10</sup> COM(2022)0614.

<sup>11</sup> Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije, SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.

<sup>12</sup> SL L 94, 28.3.2014., str. 65.

<sup>13</sup> SL L 94, 28.3.2014., str. 1.

energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga<sup>14</sup>; budući da, prema Komisiji, mađarsko pravo omogućuje širu primjenu iznimaka u pogledu sigurnosnih razloga i ugovora subvencioniranih poreznim olakšicama te da navedene iznimke dovode do šireg isključivanja ugovorâ iz obveza temeljenih na pravu EU-a; budući da, osim toga, Komisija smatra da su izmjene mađarskog Zakona o rudarstvu, kojima se predviđa mogućnost dodjele koncesija za rudarenje bez transparentnih postupaka javne nabave, u suprotnosti s načelom transparentnosti;

- AR. budući da je Komisija 19. svibnja 2022. odlučila poslati Mađarskoj službenu opomenu u vezi s nepravilnim prenošenjem Direktive (EU) 2017/1371 o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima<sup>15</sup>;
- AS. budući da je Skupina država protiv korupcije Vijeća Europe (GRECO) u svojem drugom privremenom izvješću o sukladnosti, usvojenom 25. rujna 2020., napomenula da je Mađarska na zadovoljavajući način provela samo pet od osamnaest preporuka iz izvješća o ocjeni o četvrtoj seriji, odnosno da je na zadovoljavajući način postupila s njima, te je zaključila da je općenito niska razina usklađenosti s preporukama i dalje „općenito nezadovoljavajuća”;
- AT. budući da je Mađarska odlučila da neće sudjelovati u pojačanoj suradnji u svrhu osnivanja Ureda europskog javnog tužitelja ni u pojačanoj suradnji među državnim odvjetnicima EU-a;
- AU. budući da je Međunarodno vijeće za spomenike i spomeničke cjeline UNESCO-a u svojem tehničkom preispitivanju izvješća o stanju očuvanosti za mađarsku komponentu prekograničnog objekta svjetske baštine „kulturni krajolik Fertő/Neusiedlersee”, sastavljenom u svibnju 2021., zaključilo da bi projekt kompleksa Sopron Fertő Lake Resort u prezentiranoj veličini i u prezentiranom obliku ugrozio autentičnost i cjelovitost prekograničnog objekta svjetske baštine;
- AV. budući da se Mađarska nalazi na 73. mjestu od 180 zemalja i područja obuhvaćenih Indeksom percepcije korupcije za 2021. organizacije Transparency International (što predstavlja pad za jedno mjesto u usporedbi s prethodnom godinom) i da od 2012. konstantno zauzima sve niže mjesto na toj ljestvici;

#### *Privatnost i zaštita podataka*

- AW. budući da je u izvješću o posjetu nakon posjeta ad hoc izaslanstva Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove Budimpešti od 29. rujna do 1. listopada 2021. izražena zabrinutost zbog manjka zaštitnih mjera za nadzor u postojećem zakonodavstvu te nedostatka stvarnih sustava provjere i ravnoteže kao i pravnih lijekova; budući da je zabrinutost izražena i zbog navodne uporabe špijunskog softvera Pegasus kojeg je razvio NSO Group i većeg nadzora države nad aktivistima, novinarima, odvjetnicima i političarima;
- AX. budući da je istraživački portal Direkt36 u srpnju 2021. na temelju podataka dobivenih iz jedne objavljene baze podataka otkrio da je oko 300 mađarskih građana, uključujući

---

<sup>14</sup> SL L 94, 28.3.2014., str. 243.

<sup>15</sup> SL L 198, 28.7.2017., str. 29.

nezavisne novinare, vlasnike medija, odvjetnike, političare, poslovne ljude koji su kritizirali Vladu i bivše državne službenike, bilo bez svojeg znanja nadzirano špijunskim softverom Pegasus u razdoblju 2018. – 2021.; budući da je Europski nadzornik za zaštitu podataka u svojim uvodnim napomenama o modernom špijunskom softveru, objavljenim 15. veljače 2022., zaključio da raširena uporaba visokonaprednog špijunskog softvera kao što je Pegasus može dovesti do nezapamćenih rizika i nezapamćene štete ne samo za temeljna prava i slobode nego i za demokraciju i vladavinu prava, naveo niz koraka i mjera za sprečavanje nezakonite uporabe špijunskog softvera te ustvrdio da bi zabrana razvoja špijunskog softvera s kapacitetom kakvim se odlikuje Pegasus i njegovog uvođenja u Uniji bila najučinkovitija opcija za zaštitu temeljnih prava i sloboda; budući da provladini mediji u Mađarskoj nisu gotovo uopće izvještavali o Pegasusu;

- AY. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj odluci od 9. ožujka 2022. o postupku pojačanog nadzora koji je u tijeku u vezi s izvršenjem presude ESLJP-a u predmetu Szabó i Vissy protiv Mađarske podsjetio da se taj predmet odnosi na povredu prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njihova privatnog i obiteljskog života te njihove korespondencije zbog mađarskog zakonodavstva o mjerama tajnog nadzora povezanim s pitanjem nacionalne sigurnosti, pri čemu je nedostajalo dovoljno preciznih, djelotvornih i sveobuhvatnih zaštitnih mjera za naređivanje tih mjera, njihovo izvršavanje i moguće pravne lijekove; budući da je Odbor ministara nadalje naglasio da bi se tajni nadzor trebao smatrati vrlo nametljivim činom koji može ometati pravo na slobodu izražavanja i pravo na privatnost te ugroziti temelje demokratskog društva, podsjećajući pritom na to da su vlasti, reagirajući na presudu ESLJP-a, 2017. godine najavile da treba provesti zakonodavnu reformu; budući da je Odbor ministara s ozbiljnom zabrinutošću primijetio da je zakonodavni postupak još bio u preliminarnoj fazi i da vlasti nisu predstavile nikakve druge bitne događaje te je stoga odlučno pozvao vlasti da hitno donesu mjere koje su potrebne kako bi se nacionalno zakonodavstvo u potpunosti uskladilo sa zahtjevima Europske konvencije o ljudskim pravima, odrede rokove za zakonodavni postupak i predstave nacrt zakonodavnog prijedloga odboru;

*Sloboda izražavanja, uključujući pluralizam medija*

- AZ. budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku navela da je medijski pluralizam i dalje ugrožen te da je i dalje prisutna zabrinutost u pogledu neovisnosti i djelotvornosti Agencije za medije, među ostalim u svjetlu odluka Vijeća za medije koje su dovele prestanka emitiranja neovisne radijske postaje Klubrádió; budući da je znatan opseg državnog oglašavanja i dalje omogućavao Vladi da vrši neizravan politički utjecaj na medije bez obzira na to što nisu uspostavljeni programi potpore za medije s ciljem suzbijanja utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na medijske kuće; budući da je pristup javnim informacijama otežan hitnim mjerama uvedenima tijekom pandemije, što je neovisnim medijskim kućama otežalo pravodoban pristup navedenim informacijama; budući da se neovisne medijske kuće i novinari i dalje suočavaju s problemima ometanja i zastrašivanja;
- BA. budući da je Komisija 2. prosinca 2021. odlučila uputiti obrazloženo mišljenje u vezi s odlukom mađarskog Vijeća za medije o odbijanju zahtjeva postaje Klubrádió za uporabu radiofrekvencijskog spektra; budući da je Komisija zaključila da je odbijanje mađarskog Vijeća za medije da produlji prava radijske postaje Klubrádió bilo

nerazmjerno i netransparentno te da je mađarsko nacionalno zakonodavstvo o medijima u tom konkretnom slučaju primijenjeno na diskriminirajući način, čime se krši Direktiva (EU) 2018/1972 o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija<sup>16</sup>;

- BB. budući da je Srednjoeuropska zaklada za tisak i medije (KESMA) osnovana 11. rujna 2018.; budući da je konsolidacija više od 470 medijskih kuća u okviru zaklade KESMA imala utjecaj u smislu smanjenja prostora dostupnog neovisnim i oporbenim medijima te ograničavanja pristupa informacijama za mađarske građane; budući da se sredstva koja se izdvajaju za javne medije i zakladu KESMA upotrebljavaju za provođenje Vladine propagande i diskreditiranje oporbe i nevladinih organizacija; budući da se manipulacijom vlasništvom nad medijima, preuzimanjem kontrole nad regulatornim tijelima i bivšim neovisnim medijskim kućama od strane države, državnim prihodima od oglašavanja i izdavanjem dozvola – metodama koje se kopiraju u drugim dijelovima Europe – može iskriviti medijsko okruženje u korist Vlade;
- BC. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 8. listopada 2019. u predmetu Szurovecz protiv Mađarske utvrdio da je došlo do kršenja slobode izražavanja u vezi s nedostatkom pristupa medija prihvatnim objektima za tražitelje azila; budući da je nadzor nad izvršenjem te presude još u tijeku;
- BD. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 3. prosinca 2019. u predmetu Scheiring i Szabó protiv Mađarske i u svojoj presudi od 2. prosinca 2021. u predmetu Szél protiv Mađarske utvrdio da je došlo do kršenja slobode izražavanja u vezi s isticanjem transparenata u mađarskom parlamentu; budući da je nadzor nad izvršenjem tih presuda još u tijeku;
- BE. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 20. siječnja 2020. u predmetu Magyar Kétfarkú Kutya Párt protiv Mađarske utvrdio da je došlo do kršenja slobode izražavanja u vezi s izricanjem kazni za stavljanje na raspolaganje mobilne aplikacije političke stranke koja je biračima omogućavala fotografiranje, anonimno učitavanje i komentiranje nevažećih glasova danih tijekom referenduma o imigraciji 2016.; budući da je nadzor nad izvršenjem te presude još u tijeku;
- BF. budući da je predstavnik OEES-a za slobodu medija u svojoj izjavi objavljenoj 23. ožujka 2020. izrazio zabrinutost zbog odredbi mađarskog nacrta zakona o odgovoru na koronavirus koje bi mogle negativno utjecati na rad medija koji izvješćuju o pandemiji;
- BG. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 26. svibnja 2020. u predmetu Mándli i ostali protiv Mađarske utvrdio da je došlo do kršenja slobode izražavanja u vezi s ukidanjem novinarskih akreditacija podnositelja za ulazak u mađarski parlament; budući da je nadzor nad izvršenjem te presude još u tijeku;
- BH. budući da je smjena glavnog urednika vodećeg mađarskog neovisnog informativnog portala Index.hu, do koje je došlo 24. srpnja 2020., potaknula kolektivnu ostavku više od 70 novinara, koji su osudili očito upletanje i pritisak mađarske Vlade na njihovu medijsku kuću;

---

<sup>16</sup> SL L 321, 17.12.2018., str. 36.

- BI. budući da se prema prvom Prikazu pregleda medijskih sloboda („Mapping Media Freedom Snapshot”) koji je financirala Komisija i koji je objavljen u srpnju 2020. može tvrditi da je kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 u Mađarskoj imala veći utjecaj na slobodu medija nego u bilo kojoj drugoj europskoj zemlji jer su se pogoršali postojeći izazovi i usto su se pojavili novi problemi; budući da je novo zakonodavstvo doneseno tijekom izvanrednog stanja u Mađarskoj za borbu protiv širenja „lažnih” ili „iskrivljenih” informacija dovelo do nesigurnosti i autocenzure među medijskim kućama i akterima;
- BJ. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojem memorandumu o slobodi izražavanja i slobodi medija u Mađarskoj, objavljenom 30. ožujka 2021., navela da su kombinirani utjecaji regulatornog tijela za medije koje nije slobodno od političke kontrole te trajne i pristrane državne intervencije na medijskom tržištu narušili uvjete za ostvarivanje medijskog pluralizma i slobode izražavanja u Mađarskoj; budući da je povjerenica također zaključila da su slobodna politička rasprava i slobodna razmjena različitih mišljenja, što su preduvjeti za napredak demokratskih društava, ozbiljno ograničene, posebno izvan glavnoga grada;
- BK. budući da je posebna izvjestiteljica UN-a za promicanje i zaštitu prava na slobodu mišljenja i izražavanja u izjavi nakon posjeta Mađarskoj od 15. do 22. studenoga 2021. navela da bi intervencije Mađarske u medijskom sektoru tijekom proteklog desetljeća mogle dovesti do rizika za ljudska prava na predstojećim izborima; budući da je posebna izvjestiteljica UN-a nadalje navela da su vlasti svojim utjecajem na regulatorna tijela za medije, osiguravanjem znatnih državnih sredstava za potporu provladinim medijima, olakšavanjem širenja i razvoja medija koji slijede provladinu uređivačku liniju i isključivanjem medijskih kuća i novinara koji kritički izvještavaju o Vladi proaktivno preoblikovale medijski sektor, a svojim naporima da uspostave „ravnotežu” ugrozile raznolikost, pluralizam i neovisnost medija;
- BL. budući da je međunarodna misija OESS-a za promatranje izbora 4. travnja 2022. u svojoj izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima nakon parlamentarnih izbora i referendumu navela da su pristranost i nedostatak ravnoteže u izvještavanju medija koje je misija pratila te izostanak debata među glavnim kandidatima uvelike ograničili mogućnosti glasača za donošenje informirane odluke;
- BM. budući da je mađarski Nacionalni izborni ured 8. travnja 2022. odlučio da je kampanja nevladinih organizacija na nacionalnoj razini kojom se građane pozivalo da glasuju nevažećim glasačkim listićima na referendumu o pristupu djece informacijama o seksualnoj orijentaciji i pitanjima rodnog identiteta nezakonita te je izrekao novčane kazne 16 različitih mađarskih nevladinih organizacija koje su sudjelovale u kampanji za referendum;
- BN. budući da se Mađarska nalazi na 85 mjestu od 180 zemalja i područja obuhvaćenih Svjetskim indeksom slobode medija za 2022. organizacije Reporteri bez granica te je u analizi za regiju Europe i srednje Azije navedena kao jedna od zemalja koje su postrožile drakonske zakone protiv novinara;

#### *Akademске slobode*

- BO. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 6. listopada 2020. u predmetu C-



66/18 Komisija protiv Mađarske (Enseignement supérieur) presudio da Mađarska donošenjem mjera predviđenih člankom 76. stavkom 1. točkama (a) i (b) Zakona CCIV. iz 2011. o nacionalnom visokom obrazovanju, kako je izmijenjen, nije ispunila svoje obveze iz članka 13., članka 14. stavka 3. i članka 16. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, članka 49. UFEU-a i članka 16. Direktive 2006/123/EZ o uslugama na unutarnjem tržištu<sup>17</sup>, kao i iz sporazuma o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije; budući da je Srednjoeuropsko sveučilište (CEU) moralo napustiti Budimpeštu;

- BP. budući da je u listopadu 2018. mađarska Vlada odlučila ukloniti rodne studije s popisa diplomskih programa prihvatljivih za akreditaciju i javno financiranje;
- BQ. budući da je mađarski parlament 2. srpnja 2019. usvojio izmjene niza zakona o sustavu institucija i financiranju istraživanja, razvoja i inovacija, na taj način oduzevši autonomiju Akademiji znanosti; budući da je 31. kolovoza 2020. uprava Sveučilišta za kazališne i filmske umjetnosti (SZFE) podnijela ostavku u znak prosvjeda zbog nametanja odbora koji je imenovala Vlada; budući da je Ministarstvo tehnologije i inovacija imenovalo pet članova novog upravnog odbora i odbilo članove koje je predložio senat tog sveučilišta; budući da će dvije trećine od 33 zaklade za upravljanje imovinom od javnog interesa koje obavljaju javne dužnosti i koje su osnovane do kraja 2021. upravljati visokim učilištima kojima je prethodno upravljala država;
- BR. budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 2. srpnja 2021. o ustavnim izmjenama koje je mađarski parlament donio u prosincu 2020. istaknula da bi trebalo ponovno razmotriti članak 7. Devete izmjene koja se odnosi na članak 38. Ustava i kojom se zaklade za upravljanje imovinom od javnog interesa koje obavljaju javne dužnosti uvode u Temeljni zakon; budući da je Venecijanska komisija predložila da te bi zaklade umjesto toga trebale biti regulirane zakonskim propisima kojima bi se jasno utvrdile sve relevantne dužnosti koje se tiču transparentnosti i odgovornosti za upravljanje njihovim sredstvima (javnim i privatnim), kao i odgovarajuće zaštitne mjere u pogledu neovisnosti sastava i funkcioniranja upravnog odbora; budući da je Venecijanska komisija također spomenula da bi se tim zakonima trebala uzeti u obzir važna uloga sveučilišta kao mjesta slobodnog mišljenja i obrazložene rasprave, uz uvođenje svih potrebnih mjera kojima će se zajamčiti odgovarajuća zaštita akademske neovisnosti i institucionalne autonomije;
- BS. budući da je posebna izvjestiteljica UN-a za promicanje i zaštitu prava na slobodu mišljenja i izražavanja u svojoj izjavi nakon posjeta Mađarskoj od 15. do 22. studenoga 2021. pozvala mađarske vlasti da učinkovito zaštite akademsku slobodu i poštuju prava profesora i studenata, s obzirom na rizike za autonomiju pripadnika akademske zajednice koji se povezuju s privatizacijom javnih sveučilišta;

### *Sloboda vjeroispovijesti*

- BT. budući da je 21. prosinca 2018. donesena sveobuhvatna izmjena Zakona o crkvi iz 2011.; budući da mađarska Vlada tvrdi da će se tom izmjenom vjerskim zajednicama pružiti zakonite mogućnosti da pred Gradskim sudom u Budimpešti podnesu zahtjev za status vjerske udruge, registrirane crkve ili crkve s priznatom zasebnom pravnom

---

<sup>17</sup> SL L 376, 27.12.2006., str. 36.

sposobnošću; budući da je još u tijeku nadzor nad izvršenjem presude ESLJP-a u predmetu Magyar Keresztény Mennonita Egyház i ostali protiv Mađarske, u kojoj je utvrđeno kršenje prava na slobodu udruživanja, protumačeno s obzirom na slobodu vjeroispovijesti, zbog brisanja crkava iz registra;

BU. budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 2. srpnja 2021. o ustavnim izmjenama koje je mađarski parlament donio u prosincu 2020. preporučila da se u okviru sustava javnih škola mora zajamčiti objektivan i pluralistički kurikulum, uz izbjegavanje indoktrinacije i diskriminacije na bilo kojoj osnovi te uz poštovanje uvjerenja roditelja i njihove slobode izbora razreda s vjeronaukom ili razreda bez njega;

### *Sloboda udruživanja*

BV. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 18. lipnja 2020. u predmetu C-78/18 Komisija protiv Mađarske (Transparentnost udruživanja) zaključio da je Mađarska donošenjem odredbi<sup>18</sup> Zakona LXXVI iz 2017. o transparentnosti organizacija koje primaju potporu iz inozemstva uvela diskriminirajuća i neopravdana ograničenja za strane donacije organizacijama civilnog društva, čime je prekršila svoje obveze iz članka 63. UFEU-a i članaka 7., 8. i 12. Povelje o temeljnim pravima; budući da je Komisija 18. veljače 2021. odlučila poslati službeno opomenu mađarskim vlastima jer nisu poduzele mjere potrebne za postupanje u skladu s presudom; budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku navela da je mađarski parlament stavio taj zakon izvan snage i uveo nova pravila o provjerama zakonitosti za civilno društvo te da se nastavio pritisak na organizacije civilnog društva koje su kritične prema Vladi; budući da je sustavnim rastakanjem vladavine prava, demokracije i temeljnih prava ograničen prostor za oporbene stranke i civilno društvo, sindikate i interesne skupine, zbog čega je nestao prostor za socijalni dijalog i savjetovanje;

BW. budući da donošenju tog novog zakona nije prethodilo nikakvo javno savjetovanje niti se provelo izravno savjetovanje s nevladinim organizacijama, što je u suprotnosti s preporukom Venecijanske komisije iz mišljenja od 20. lipnja 2017. da bi u javno savjetovanje trebalo uključiti, koliko je to moguće, sve organizacije civilnog društva na čiji će status, financiranje ili područja djelovanja utjecati stupanje na snagu tog zakonodavnog akta; budući da prema novom zakonu te organizacije sada mogu biti podvrgnute redovitim financijskim inspekcijama koje provodi Državni ured za reviziju; budući da su organizacije civilnog društva zabrinute da će Državni ured za reviziju, čija je glavna funkcija nadzirati uporabu javnih sredstava, a ne privatnih donacija, poslužiti kao sredstvo za povećanje pritiska na njih; budući da su organizacije civilnog društva upozorile da će novim zakonom o nevladinim organizacijama država zadirati u autonomiju udruživanja organizacija osnovanih na temelju prava na udruživanje te u privatnost građana koji se bore za javni interes te da je taj zakon štetan za ostvarivanje slobode izražavanja kao i za demokratsku javnost u cjelini; budući da je Državni ured za reviziju 17. svibnja 2022. počeo provoditi provjere desetaka nevladinih organizacija, tražeći od njih njihove računovodstvene politike i politike upravljanja gotovinom;

---

<sup>18</sup> Odredbe kojima se određenim kategorijama organizacija civilnog društva koje izravno ili neizravno primaju potporu iz inozemstva koja prelazi određeni prag nameću obveze registracije, prijave i objave te kojima se predviđa mogućnost izricanja sankcija organizacijama koje ne ispunjavaju te obveze.

- BX. budući da je 23. srpnja 2021. objavljeno da države darovateljice bespovratnih sredstava iz Europskog gospodarskog prostora i Norveške – Island, Lihtenštajn i Norveška – nisu postigle dogovor o imenovanju upravitelja fonda za upravljanje financiranjem civilnog društva u Mađarskoj; budući da se zbog toga tijekom tekućeg razdoblja financiranja neće provoditi nijedan program, što znači da je poništeno 214,6 milijuna EUR financijskih sredstava koja su izdvojena za Mađarsku;
- BY. budući da su Venecijanska komisija i OESS/ODIHR u zajedničkom mišljenju od 17. prosinca 2018. o odjeljku 253. Zakona XLI. od 20. srpnja 2018. o izmjeni određenih poreznih zakona i drugih zakona te o posebnom porezu na imigraciju naveli da porez od 25 % na financijsku potporu aktivnostima kojima se pomaže proces imigracije i koje se provode u Mađarskoj ili na financijsku potporu djelatnostima koje provodi organizacija sa sjedištem u Mađarskoj koja provodi aktivnosti kojima se pomaže proces imigracije ne ispunjava zahtjev zakonitosti te predstavlja neopravdano zadiranje u prava na slobodu izražavanja i udruživanja nevladinih organizacija na koje se odnosi;
- BZ. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojem izvješću od 21. svibnja 2019. nakon posjeta Mađarskoj od 4. do 8. veljače 2019. naglasila da su zakonodavnim mjerama stigmatizirane i kriminalizirane aktivnosti civilnog društva koje bi se trebale smatrati potpuno zakonitima u demokratskom društvu te da je tim mjerama ostvarivan kontinuiran odvratajući učinak na nevladine organizacije, a usto je primijetila da su neke od tih pravnih odredbi iznimno nejasne, proizvoljne i da se ne provode u praksi;
- CA. budući da je posebni izvjestitelj UN-a za ljudska prava migranata u svojem izvješću od 11. svibnja 2020. nakon posjeta Mađarskoj od 10. do 17. srpnja 2019. primijetio da su se organizacije civilnog društva koje se bave pravima migranata u Mađarskoj suočile s višestrukim preprekama u obavljanju svojeg zakonitog i važnog rada, što je posljedica zakonodavnih izmjena, financijskih ograničenja i drugih operativnih i praktičnih mjera koje su poduzela nadležna tijela; budući da je posebni izvjestitelj UN-a također primijetio da su brojne organizacije civilnog društva bile žrtve kampanja ocrnjivanja, a u nekim slučajevima nakon njih su uslijedile administrativne ili kaznene istrage;

*Pravo na jednako postupanje, uključujući pripadnike skupine LGBTIQ*

- CB. budući da je Komisija 20. srpnja 2021. u poglavlju izvješća o vladavini prava za 2021. koje se odnosi na Mađarsku navela da su mađarskom povjereniku za temeljna prava dodijeljene veće nadležnosti, ali su dionici doveli u pitanje njegovu neovisnost; budući da je u izvješću i preporukama s virtualnog sastanka njegovog Pododbora za akreditaciju, održanog od 14. do 25. ožujka 2022., Globalni savez nacionalnih institucija za ljudska prava preporučio da se povjereniku za temeljna prava dodijeli niži status B jer Pododbor nije primio pisane dokaze koji su potrebni da bi se utvrdilo da povjerenik učinkovito izvršava svoj mandat u vezi s ranjivim skupinama kao što su etničke manjine, pripadnici skupine LGBTIQ, borci za ljudska prava, izbjeglice i migranti ili u vezi s važnim pitanjima ljudskih prava kao što su medijski pluralizam, građanski prostor i neovisnost pravosuđa; budući da taj Pododbor smatra da povjerenik djeluje na način kojim se ozbiljno ugrožava usklađenost s Pariškim načelima za kriterije u pogledu standarda za nacionalne institucije za ljudska prava; budući da je Pododbor također primijetio probleme povezane s postupkom odabira i imenovanja te s radnim odnosima i

suradnjom s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava;

- CC. budući da je mađarski parlament 15. lipnja 2021. donio zakon izvorno namijenjen borbi protiv pedofilije koji, nakon izmjena koje su predložili zastupnici iz vladajuće stranke Fidesz, sadržava klauzule kojima se zabranjuje prikazivanje homoseksualnosti i promjene spola maloljetnicima; budući da se tim zakonom zabranjuje da homoseksualnost i promjena spola budu uključeni u nastavu spolnog odgoja te da se propisuje da spolni odgoj sada mogu podučavati samo registrirane organizacije; budući da se izmjenama Zakona o poslovnom oglašavanju i Zakona o medijima zahtijeva da se oglasi i sadržaji u kojima se pojavljuju LGBTI osobe moraju ocijeniti kao kategorija V (tj. ne preporučuju se maloljetnicima); budući da je povezivanje seksualne orijentacije i rodnog identiteta s kaznenim djelima kao što je pedofilija neprihvatljivo i dovodi do daljnje diskriminacije i stigmatizacije seksualnih manjina; budući da je nakon donošenja nacionalnih pravila kojima se osobama mlađim od 18 godina zabranjuje ili ograničava pristup sadržaju kojim se prikazuju tzv. „osobna identifikacija u vezi spola koja se razlikuje od one pri rođenju, promjena spola ili homoseksualnost” mađarska Vlada izdala dekret kojim se prodavačima knjiga za djecu naređuje da za knjige i medijske materijale koji prikazuju homoseksualnost upotrebljavaju „zatvorenu ambalažu” te kojim se zabranjuje prodaja svih knjiga ili medijskih materijala u kojima se prikazuju istospolni odnosi ili promjene spola u krugu od 200 metara od bilo koje škole ili crkve; budući da se to odnosilo na dječju slikovnicu „Fairyländ is for everyone”, koju je objavio Labrisz;
- CD. budući da je 2. prosinca 2021. Komisija odlučila mađarskim vlastima uputiti obrazloženo mišljenje s obzirom na to da je Mađarska uvođenjem obveze navođenja informacija o odstupanju od „tradicionalnih rodnih uloga” ograničila slobodu izražavanja autora i izdavača knjiga (članak 11. Povelje o temeljnim pravima) i počinila neopravdanu diskriminaciju na temelju seksualne orijentacije (članak 21. Povelje o temeljnim pravima) te nepravilno primjenjivala pravila EU-a o nepoštenim poslovnim praksama iz Direktive 2005/29/EZ o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu<sup>19</sup>;
- CE. budući da je Komisija 2. prosinca 2021. odlučila mađarskim vlastima uputiti obrazloženo mišljenje u vezi s njihovim nacionalnim pravilima kojima se nastoji zabraniti ili ograničiti pristup sadržaju kojim se prikazuju tzv. „osobna identifikacija u vezi spola koja se razlikuje od one pri rođenju, promjena spola ili homoseksualnost” osobama mlađim od 18 godina; budući da je Komisija zaključila da su ta nacionalna pravila u suprotnosti s Direktivom 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga<sup>20</sup>, s Direktivom 2000/31/EZ o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine<sup>21</sup>, kao i s ljudskim dostojanstvom, slobodom izražavanja i informiranja, pravom na poštovanje privatnog života te pravom na nediskriminaciju kako je sadržano u člancima 1., 7., 11. i 21. Povelje o temeljnim pravima; budući da se 22. lipnja 2021. 18 država članica EU-a pridružilo izjavi na marginama Vijeća za opće poslove te se

---

<sup>19</sup> SL L 149, 11.6.2005., str. 22.

<sup>20</sup> SL L 95, 15.4.2010., str. 1.

<sup>21</sup> SL L 178, 17.7.2000., str. 1.

usprotivilo donošenju tog zakona;

- CF. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojem izvješću od 21. svibnja 2019. nakon posjeta Mađarskoj od 4. do 8. veljače 2019. opisala da Mađarska bilježi nazadovanje u području rodne ravnopravnosti i prava žena, da je politička zastupljenost žena izrazito niska te da su u Vladinoj politici pitanja žena usko povezana s obiteljskim pitanjima kao i da su vlasti prestale provoditi posebnu strategiju za rodnu ravnopravnost;
- CG. budući da je neovisni stručnjak UN-a za zaštitu od nasilja i diskriminacije na temelju seksualne orijentacije i rodnog identiteta u izjavi objavljenoj 29. travnja 2020. pozvao Mađarsku da odustane od donošenja predloženog zakonodavstva kojim bi se transrodnim i rodno raznolikim osobama uskratilo pravo na pravno priznavanje i samoodređenje;
- CH. budući da je Odbor UN-a za prava djeteta u svojim zaključnim primjedbama od 3. ožujka 2020. o šestom periodičnom izvješću Mađarske pozvao mađarsku Vladu da djeluje, donese strategiju te pruži informacije i potporu ugroženoj djeci, uključujući posebne mjere usmjerene na djevojčice, romsku djecu, djecu tražitelje azila i djecu migrante te lezbijsku, homoseksualnu, biseksualnu, transrodnu i interseksualnu djecu; budući da je Odbor također izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog toga što su djeca s invaliditetom razdvojena od obitelji i žive u ustanovama, zbog nedostatnih mjera mađarskih vlasti za okončanje institucionalizacije i promicanje pristupa zdravstvenim uslugama, uslugama rehabilitacije i drugim aktivnostima uključivanja, zbog slučajeva seksualnog zlostavljanja djece i zlostavljanja djece s invaliditetom u institucijskoj skrbi, nedostatka informacija o položaju romske djece s invaliditetom i kontinuirane stigmatizacije djece s invaliditetom;
- CI. budući da je mađarski parlament 5. svibnja 2020. donio rezoluciju kojom se odbija ratifikacija Konvencije o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija);
- CJ. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 16. srpnja 2020. u predmetu Rana protiv Mađarske utvrdio kršenje prava na poštovanje privatnog života u slučaju transrodnog muškarca iz Irana koji je dobio azil u Mađarskoj, ali nije mogao zakonito promijeniti svoj spol i ime u toj zemlji; budući da je pojačani nadzor nad izvršenjem te presude još u tijeku;
- CK. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u izjavi objavljenoj 14. lipnja 2021. pozvala zastupnike u mađarskom parlamentu da odbiju nacрте izmjena kojima se zabranjuje rasprava o seksualnom i rodnom identitetu i raznolikosti; budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 13. prosinca 2021. o usklađenosti Zakona LXXIX. iz 2021. o izmjeni određenih akata o zaštiti djece s međunarodnim standardima u području ljudskih prava zaključila da se izmjene teško mogu smatrati usklađenima s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i međunarodnim standardima u području ljudskih prava te pozvala mađarske vlasti da stave izvan snage niz odredbi;
- CL. budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 2. srpnja 2021. o ustavnim izmjenama koje je mađarski parlament usvojio u prosincu 2020. preporučila da se

izmjena ustava koja se odnosi na brak kao zajednicu jednog muškarca i jedne žene te dodatak da „majka mora biti žena, otac mora biti muškarac” ne bi trebala iskoristiti kao prilika za povlačenje postojećih zakona o zaštiti pojedinaca koji nisu heteroseksualne osobe niti za izmjenu tih zakona na njihovu štetu; budući da je Venecijanska komisija također preporučila da se tumačenje i primjena ustavnih izmjena, posebno pri izradi provedbenog zakonodavstva, provode uz temeljitu primjenu načela nediskriminacije na svim osnovama, među ostalim na osnovi seksualne orijentacije i rodnog identiteta; budući da je nadalje napomenula da bi izmjenu „Mađarska štiti pravo djece na samoidentitet koji odgovara spolu pri rođenju” trebalo staviti izvan snage ili izmijeniti kako bi se osiguralo da ona nema učinak kojim se transrodnim osobama uskraćuje pravo na pravno priznavanje njihova stečenog rodnog identiteta;

- CM. budući da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju od 18. listopada 2021. o izmjenama Zakona o jednakom postupanju i promicanju jednakih mogućnosti i Zakona o povjereniku za temeljna prava, koje je mađarski parlament donio u prosincu 2020., navela da postoje rizici povezani sa spajanjem tijela za jednakost s nacionalnim institucijama za ljudska prava, uključujući, ali ne ograničavajući se na različite tradicije, pravne postupke i moguće postojeće pristupe institucija, te je primijetila da je suprotstavljanje nadležnosti koje povjerenik za temeljna prava već ima na temelju Zakona CXI. i onih koje je stekao u svojstvu nasljednika mađarskog Tijela za jednako postupanje jasan dokaz rizika koji bi mogao ugroziti djelotvornost rada u području promicanja jednakosti i borbe protiv diskriminacije;
- CN. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojoj izjavi objavljenoj 13. siječnja 2022. potvrdila da je odluka mađarske Vlade da održi nacionalni referendum o pristupu djece informacijama o seksualnoj orijentaciji i pitanjima rodnog identiteta istog dana kad su se održali parlamentarni izbori iznimno žalosna jer se njome poticala instrumentalizacija ljudskih prava pripadnika skupine LGBTIQ; budući da je međunarodna misija OEES-a za promatranje izbora u svojoj izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima nakon parlamentarnih izbora i referenduma 4. travnja 2022. istaknula da, suprotno utvrđenoj međunarodnoj dobroj praksi, pravnim okvirom za referendum nisu zajamčene jednake mogućnosti za kampanju i glasači nisu bili objektivno i ujednačeno informirani o mogućnostima koje su im predstavljene niti o njihovu obvezujućem učinku; budući da je referendum usmjeren protiv pripadnika skupine LGBTIQ, koji je održan u Mađarskoj 3. travnja 2022., bio nevažeći jer nijedna ponuđena mogućnost („da” ili „ne”) nije dobila 50 % glasova; budući da je taj referendum naveliko kritiziran zbog kršenja načela nediskriminacije;
- CO. budući da je međunarodna misija OEES-a za promatranje izbora u svojoj izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima nakon parlamentarnih izbora i referenduma 4. travnja 2022. istaknula da su žene bile nedovoljno zastupljene u kampanji i kao kandidatkinje; budući da udio žena u mađarskom parlamentu izabranom 2022. iznosi 14 %;
- CP. budući da je Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom u svojim zaključnim napomenama o objedinjenom drugom i trećem izvješću Mađarske od 25. ožujka 2022. izrazio zabrinutost zbog toga što osobe s invaliditetom nemaju mehanizam za samostalno odlučivanje te preporučio da Mađarska izmijeni svoje zakonodavstvo kako bi osigurala da se pri podržanom odlučivanju poštuju dostojanstvo, autonomija, volja i

preferencije osoba s invaliditetom pri ostvarivanju njihove pravne sposobnosti; budući da je Odbor također preporučio da Mađarska preoblikuje svoje mjere i preusmjeri proračunska sredstva u usluge podrške u zajednici kao što je osobna pomoć kako bi se osobama s invaliditetom omogućio neovisan i jednak život u zajednici;

*Prava pripadnika manjina, uključujući Rome i Židove, i zaštita od izjava mržnje protiv tih manjina*

- CQ. budući da je Komisija 9. lipnja 2021. odlučila uputiti Mađarskoj službenu opomenu jer njezino nacionalno zakonodavstvo nije u potpunosti usklađeno s pravilima EU-a kojima se zabranjuje diskriminacija u skladu s Direktivom Vijeća 2000/43/EZ o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo<sup>22</sup> i Direktivom Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja<sup>23</sup>, kojima se od država članica zahtijeva da utvrde učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za diskriminaciju; budući da je u srpnju 2020. došlo do korjenite promjene kad je Mađarska izmijenila nacionalni sustav sankcija, čime je obvezala sudove da moralnu naknadu za diskriminaciju u području obrazovanja i strukovnog osposobljavanja dodjeljuju samo u obliku usluga osposobljavanja ili obrazovanja, a ne u obliku jednokratne isplate; budući da je Europski parlament opetovano pozivao države članice na suzbijanje antiromizma djelotvornim zakonodavnim mjerama i mjerama politike;
- CR. budući da je Komisija 2. prosinca 2021. uputila Mađarskoj službenu opomenu u vezi s prenošenjem Okvirne odluke Vijeća 2008/913/PUP o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima<sup>24</sup> jer se mađarskim pravnim okvirom ne kriminalizira javno odobravanje, poricanje ni grubo trivijaliziranje međunarodnih zločina i ne osigurava da se rasistička i ksenofobna motivacija smatra otegotnom okolnošću niti da nacionalni sudovi takvu motivaciju uzimaju u obzir za bilo koji počinjeni zločin;
- CS. budući da je Odbor UN-a za iskorjenjivanje rasne diskriminacije u svojim zaključnim opažanjima od 6. lipnja 2019. o objedinjenim periodičnim izvješćima Mađarske, koja obuhvaćaju izvješća od osamnaestog do dvadeset petog, izjavio da je duboko zabrinut zbog raširenosti rasističkog govora mržnje usmjerenog protiv Roma, migranata, izbjeglica, tražitelja azila i ostalih manjina, kojim se potiče mržnja i netolerancija te se ponekad potiče na nasilje prema tim skupinama, a to posebno čine vodeći političari i to se posebno čini putem medija, među ostalim na internetu; budući da je Odbor izrazio posebno duboku zabrinutost zbog izvješća koja upućuju na to da su javne osobe, uključujući one na najvišim razinama, davale izjave kojima se može promicati rasna mržnja, posebno u okviru Vladine kampanje protiv imigranata i izbjeglica koja je započela 2015., te zbog prisutnosti i djelovanja organizacija koje promiču rasnu mržnju; budući da je, uzimajući u obzir dostavljene informacije o mjerama poduzetima za poboljšanje položaja Roma, među ostalim u području zdravlja i obrazovanja, kao i onima poduzetim u okviru nacionalne strategije za socijalnu uključenost iz 2011., Odbor i dalje bio vrlo zabrinut zbog stalne diskriminacije Roma te segregacije i

---

<sup>22</sup> SL L 180, 19.7.2000., str. 22.

<sup>23</sup> SL L 303, 2.12.2000., str. 16.

<sup>24</sup> SL L 328, 6.12.2008., str. 55.

ekstremnog siromaštva s kojima se suočavaju;

- CT. budući da je Savjetodavni odbor Vijeća Europe za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina u svojem petom mišljenju o Mađarskoj, usvojenom 26. svibnja 2020., naveo da je Mađarska zadržala politiku potpore nacionalnim manjinama na temelju čvrstog zakonodavnog okvira, ali da je i dalje potrebno otklanjati strukturne poteškoće s kojima se Romi suočavaju u svim sferama javnog i privatnog života, uključujući obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i pristup zdravstvenoj skrbi; budući da je Odbor naglasio da je potrebno poduzeti hitne mjere kako bi se poboljšao položaj Roma, suzbilo rano napuštanje školovanja i promicalo uključivo i kvalitetno obrazovanje, među ostalim u područjima u kojima je prisutna segregacija; budući da je Odbor nadalje napomenuo da je u regijama u nepovoljnom položaju potrebna veća komplementarnost nacionalnih i lokalnih politika kako bi se osigurala dugoročna rješenja za probleme povezane sa zapošljavanjem i stanovanjem, dok pri pristupu zdravstvenoj skrbi i socijalnim uslugama i dalje postoje velike praktične prepreke, uglavnom na štetu Romkinja i romske djece;
- CU. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj odluci od 16. rujna 2021. o postupku pojačanog nadzora koji je u tijeku u vezi s izvršenjem presuda ESLJP-a u predmetu Horváth i Kiss protiv Mađarske podsjetio da se taj predmet odnosio na diskriminatorno pogrešno smještanje romske djece u posebne škole za djecu s mentalnim poteškoćama i njihovu prekomjernu zastupljenost u tim školama te da država ima pozitivnu obvezu izbjegavati održavanje diskriminacijskih praksi; budući da je Odbor primio na znanje primjenu unaprijeđenog sustava ispitivanja i stalno povećanje broja djece polaznika integriranog obrazovanja te je pozvao mađarske vlasti da nastave provoditi navedene mjere; budući da je Odbor ponovio svoj poziv vlastima da dostave primjere kojima se dokazuje učinkovitost upravnih i sudskih pravnih lijekova, da dopune statističke podatke dostavljene u tu svrhu te da dostave dodatne informacije o novouspostavljenom postupku pred povjerenikom za temeljna prava; budući da je Odbor konstatirao da moguće sudjelovanje stručnjaka za jednake mogućnosti tijekom ispitivanja sposobnosti učenja djece koja su u višestruko nepovoljnom položaju predstavlja važnu zaštitnu mjeru u tom postupku;
- CV. budući da je još u tijeku nadzor nad izvršenjem presuda ESLJP-a u predmetu Balázs protiv Mađarske u vezi s kršenjima zabrane diskriminacije, protumačenim u vezi sa zabranom nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, zbog toga što vlasti nisu provele učinkovite istrage o pitanju mogućih rasnih motiva koji stoje iza lošeg postupanja službenika kaznenog progona prema romskim podnositeljima zahtjeva;

*Temeljna prava migranata, tražitelja azila i izbjeglica*

- CW. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 19. ožujka 2020. u predmetu C-564/18 *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa)* presudio da Direktiva 2013/32/EU o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite<sup>25</sup> isključuje nacionalno zakonodavstvo kojim se dopušta odbijanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu kao nedopuštenog zbog toga što je podnositelj zahtjeva stigao na teritorij države članice preko države u kojoj nije bio izložen progonu ili opasnosti od teškog stradanja ili u kojoj je zajamčena dostatna razina zaštite; budući da je Sud

---

<sup>25</sup> SL L 180, 29.6.2013., str. 60.



zaključio da navedena direktiva također isključuje nacionalno zakonodavstvo kojim se utvrđuje rok od osam dana u kojem sud kojem je podnesena žalba protiv odluke o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu kao nedopuštenog mora donijeti odluku ako sud u tom roku ne može osigurati djelotvornost materijalnih pravila i postupovnih jamstava na koja podnositelj zahtjeva ima pravo u skladu s pravom EU-a;

- CX. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 2. travnja 2020. u spojenim predmetima C-715/17, C-718/17 i C-719/17, uključujući predmet Komisija protiv Mađarske (privremeni mehanizam premještanja podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu), presudio da Mađarska od 25. prosinca 2015. nije ispunila obveze iz članka 5. stavka 2. Odluke Vijeća 2015/1601<sup>26</sup> te stoga ni naknadne obveze premještanja iz članka 5. stavaka od 4. do 11. navedene odluke jer nije u redovitim vremenskim razmacima, a najmanje svaka tri mjeseca, navodila odgovarajući broj podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji se mogu brzo premjestiti na njezino državno područje;
- CY. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 14. svibnja 2020. u spojenim predmetima C-924/19 PPU i C-925/19 PPU Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság presudio da Direktiva 2008/115/EZ o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom<sup>27</sup> i Direktiva 2013/33/EU o utvrđivanju standarda za prihvrat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu<sup>28</sup> znače da obveza nametnuta državljaninu treće zemlje da trajno ostane u tranzitnom području koje je ograničeno i zatvoreno i u okviru kojega je njegovo kretanje ograničeno i pod nadzorom te koje ne može zakonski dobrovoljno napustiti i otići u bilo kojem smjeru znači oduzimanje slobode čije je obilježje „zadržavanje” u smislu tih direktiva; budući da je Sud EU-a naveo da pravo EU-a isključuje veći broj odredbi mađarskog zakonodavstva;
- CZ. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 17. prosinca 2020. u predmetu C-808/18 Komisija protiv Mađarske (Accueil des demandeurs de protection internationale) presudio da Mađarska nije ispunila svoje obveze iz Direktiva 2008/115/EZ, 2013/32/EU i 2013/33/EU zbog toga što je i.) omogućila državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu isključivo u tranzitnim zonama Röszke i Tompa, uz drastično ograničavanje dnevnog broja podnositelja zahtjeva kojima je dopušten ulazak u te tranzitne zone; ii.) uspostavila sustav sustavnog zadržavanja podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u tranzitnim zonama Röszke i Tompa; iii.) dopustila udaljavanje svih državljana trećih zemalja koji nezakonito borave na njezinu državnom području bez poštovanja postupaka i zaštitnih mjera utvrđenih pravnom stečevinom; te iv.) podvrgnula ostvarivanje prava na ostanak na njezinu državnom području za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu uvjetima koji su u suprotnosti s pravom EU-a; budući da je Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) 27. siječnja 2021. najavila da obustavlja svoje djelovanje u Mađarskoj nakon presude Suda Europske unije; budući da je Komisija 12. studenoga 2021. odlučila pokrenuti postupak protiv Mađarske pred

<sup>26</sup> Odluka Vijeća (EU) 2015/1601 od 22. rujna 2015. o uvođenju privremenih mjera u području međunarodne zaštite u korist Italije i Grčke, SL L 248, 24.9.2015., str. 80.

<sup>27</sup> SL L 348, 24.12.2008., str. 98.

<sup>28</sup> SL L 180, 29.6.2013., str. 96.

Sudom Europske unije jer ta država nije postupila u skladu s presudom te je zatražila da Sud naloži plaćanje novčanih kazni;

- DA. budući da je Komisija 9. lipnja 2021. odlučila uputiti mađarskim vlastima službenu opomenu i obrazloženo mišljenje jer nisu u potpunosti prenijele Direktivu 2013/32/EU u pogledu odredbi o osobnom razgovoru, liječničkom pregledu, jamstvima za djecu i adolescente bez pratnje te postupku razmatranja zahtjeva za azil;
- DB. budući da je Komisija 15. srpnja 2021. odlučila pokrenuti postupak protiv Mađarske pred Sudom Europske unije, smatrajući da novi postupak azila nije u skladu s člankom 6. Direktive 2013/32/EU, tumačenom u svjetlu članka 18. Povelje o temeljnim pravima (predmet C-823/21 Komisija protiv Mađarske);
- DC. budući da je Sud Europske unije u svojoj presudi od 16. studenoga 2021. u predmetu C-821/19 Komisija protiv Mađarske (*Incrimination de l'aide aux demandeurs d'asile*) presudio da Mađarska nije ispunila svoje obveze iz: i.) članka 33. stavka 2. Direktive 2013/32/EU jer je dopustila da se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbaci kao nedopušten zbog toga što je podnositelj zahtjeva stigao na njezino državno područje preko države u kojoj nije bio izložen progonu ili opasnosti od teškog stradanja ili u kojoj je zajamčena dostatna razina zaštite; ii.) članka 8. stavka 2. i članka 22. stavka 1. Direktive 2013/32/EU te članka 10. stavka 4. Direktive 2013/33/EU jer je u svojem nacionalnom pravu kriminalizirala djelovanje svake osobe koja u okviru aktivnosti organiziranja pruža pomoć u vezi sa sastavljanjem ili podnošenjem zahtjeva za azil na njezinu državnom području ako se izvan svake razumne sumnje može dokazati da je ta osoba znala da se taj zahtjev ne može prihvatiti na temelju tog prava; te iii.) članka 8. stavka 2., članka 12. stavka 1. točke (c) i članka 22. stavka 1. Direktive 2013/32/EU te članka 10. stavka 4. Direktive 2013/33/EU jer sve osobe osumnjičene za počinjenje takvog kaznenog djela sprečava u ostvarivanju prava na pristup njezinim vanjskim granicama;
- DD. budući da je povjerenica Vijeća Europe za ljudska prava u svojem izvješću od 21. svibnja 2019. nakon posjeta Mađarskoj od 4. do 8. veljače 2019. utvrdila da je stajalište protiv imigranata i tražitelja azila koje mađarska Vlada zauzima od 2015. rezultiralo zakonodavnim okvirom kojim se ugrožava prihvata tražitelja azila i integracija priznatih izbjeglica kako je propisano međunarodnim obvezama u području ljudskih prava;
- DE. budući da je Europski odbor za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u svojem izvješću od 17. ožujka 2020. nakon posjeta Mađarskoj 2018. istaknuo da od ad hoc posjeta tog odbora 2017. nije učinjeno ništa kako bi se uspostavile učinkovite zaštitne mjere za sprečavanje zlostavljanja osoba koje mađarski policijski službenici vraćaju preko granične ograde prema Srbiji te da je jasno da još ne postoje pravni lijekovi kojima bi se takvim osobama pružila učinkovita zaštita od prisilnog udaljenja i/ili vraćanja, uključujući lančano prisilno vraćanje;
- DF. budući da je Odbor UN-a za iskorjenjivanje rasne diskriminacije u svojim zaključnim opažanjima od 6. lipnja 2019. o objedinjenim periodičnim izvješćima Mađarske, koja obuhvaćaju izvješća od osamnaestog do dvadeset petog, izrazio zabrinutost zbog alarmantnog položaja u kojem se nalaze tražitelji azila, izbjeglice i migranti te zbog

izvješća koja upućuju na to da se načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja ne poštuje u potpunosti u pravu i praksi; budući da je Odbor također izrazio duboku zabrinutost zbog izvješća o prekomjernoj primjeni sile i nasilju policijskih službenika nad državljanima trećih zemalja koji se zateknu bilo gdje u Mađarskoj, uz „vraćanje” osoba zatečenih blizu granice sa Srbijom, što dovodi do povreda i tjelesnih ozljeda;

- DG. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 2. ožujka 2021. u predmetu R.R. i ostali protiv Mađarske utvrdio da su nedostatak hrane osigurane prvom podnositelju zahtjeva (R.R.) i uvjeti boravka ostalih podnositelja zahtjeva (trudnica i djeca) doveli do kršenja zabrane nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja; budući da je ESLJP također utvrdio da je boravak podnositeljâ zahtjeva u tranzitnom području činio de facto lišavanje slobode i da je izostanak bilo kakve službene odluke nadležnih tijela i bilo kakvih postupaka kojima bi sud brzo mogao odlučiti o zakonitosti njihova zadržavanja doveo do kršenja prava na slobodu i sigurnost; budući da je ESLJP došao do sličnih zaključaka u svojoj presudi od 24. veljače 2022. u predmetu M.B.K. i ostali protiv Mađarske te u presudi od 2. lipnja 2022. u predmetu H.M. i ostali protiv Mađarske; budući da je pojačani nadzor nad izvršenjem tih presuda još u tijeku;
- DH. budući da je posebni izvjestitelj UN-a za ljudska prava migranata u svojem izvješću od 11. svibnja 2020. nakon posjeta Mađarskoj 2019. ponovio svoj poziv mađarskoj Vladi da provede svrhovitu ponovnu procjenu aktualne situacije i migracijskih politika te naveo da bi Mađarska trebala okončati takozvanu kriznu situaciju, koja ne odgovara stvarnosti i ima ozbiljan negativan učinak na ljudska prava migranata i tražitelja azila, slobodu organizacija civilnog društva i ovlasti pravosuđa, te ukinuti sve ostale mjere ograničavanja koje imaju slične značajke i posljedice;
- DI. budući da je ESLJP u svojoj presudi od 8. srpnja 2021. u predmetu Shahzad protiv Mađarske utvrdio da je podnositelj zahtjeva bio podvrgnut „kolektivnom” protjerivanju jer vlasti nisu utvrdile njegovu pojedinačnu situaciju te da mu nisu pružile stvarnu i djelotvornu mogućnost ulaska u Mađarsku, da udaljenje podnositelja zahtjeva nije bilo posljedica njegova ponašanja i da podnositelj zahtjeva nije imao na raspolaganju odgovarajući pravni lijek; budući da je pojačani nadzor nad izvršenjem te presude još u tijeku;
- DJ. budući da je Odbor ministara Vijeća Europe u svojoj odluci od 2. prosinca 2021. o postupku pojačanog nadzora koji je u tijeku u vezi s izvršenjem presude ESLJP-a u predmetu Ilias i Ahmed protiv Mađarske podsjetio da se taj predmet odnosi na povredu postupovne obveze iz članka 3. Europske konvencije o ljudskim pravima da se procijeni rizik od zlostavljanja prije udaljenja podnositeljâ zahtjeva za azil u Srbiju zbog oslanjanja na opću pretpostavku „sigurne treće zemlje”, s velikim žaljenjem konstatirao da nisu poduzeti koraci za provođenje potrebne ponovne procjene zakonodavne pretpostavke „sigurne treće zemlje” u odnosu na Srbiju i odlučno ponovio svoj poziv da se bez daljnje odgode provede takva ponovna procjena u skladu sa zahtjevima sudske prakse ESLJP-a i da se predstave osnove za tu ponovnu procjenu i njezin ishod; budući da je Odbor s velikom zabrinutošću konstatirao i da se, unatoč tome što je u prijašnjoj odluci izražena zabrinutost, praksa provođenja prisilnih udaljenja bez provođenja urednog postupka nastavila te je odlučno ponovio svoj poziv mađarskim vlastima da u potpunosti poštuju zahtjeve koji proizlaze iz presude ESLJP-a i da osiguraju da se prisilna vraćanja smjeste u okvir urednih postupaka i zaštitnih mjera, posebno u pogledu

prava svake osobe na traženje azila, kako je utvrđeno međunarodnim pravom;

DK. budući da je i dalje u tijeku nadzor nad izvršenjem presuda ELJSP-a u predmetu Nabil i ostali protiv Mađarske u vezi s kršenjem prava tražitelja azila na slobodu i sigurnost zbog njihova zadržavanja do ispitivanja osnovanosti njihovih zahtjeva za azil;

#### *Ekonomska i socijalna prava*

DL. budući da je Vijeće u svojoj preporuci od 20. srpnja 2020. o nacionalnom programu reformi Mađarske za 2020. i dostavljanju mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2020. preporučilo da bi Mađarska trebala poduzeti mjere za rješavanje problema nedostatka zdravstvenih radnika i osiguravanje odgovarajuće opskrbe ključnim medicinskim proizvodima i infrastrukture kako bi se povećala otpornost zdravstvenog sustava, kao i za poboljšanje pristupa kvalitetnim uslugama preventivne i primarne skrbi, zaštitu radnih mjesta poboljšanim mogućnostima rada sa skraćenim radnim vremenom i djelotvornim aktivnim politikama tržišta rada, za produljenje trajanja naknada za nezaposlenost, za poboljšanje primjerenosti socijalne pomoći i za osiguranje pristupa osnovnim uslugama i kvalitetnom obrazovanju za sve;

DM. budući da je Vijeće u svojoj preporuci od 18. lipnja 2021. o dostavljanju mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2021.<sup>29</sup> preporučilo da bi Mađarska trebala dati prednost fiskalnim strukturnim reformama koje će pomoći u financiranju prioriteta javne politike i pridonijeti dugoročnoj održivosti javnih financija, među ostalim, prema potrebi, jačanjem obuhvata, primjerenosti i održivosti zdravstvenog sustava i sustava socijalne zaštite za sve;

DN. budući da je Odbor UN-a za prava djeteta u svojim zaključnim opažanjima od 3. ožujka 2020. o šestom periodičnom izvješću Mađarske preporučio da bi Mađarska trebala nastaviti ulagati u mjere za iskorjenjivanje siromaštva, uz pridavanje posebne pozornosti romskoj djeci i djeci koja žive u socioekonomski ugroženim područjima, te je izrazio duboku zabrinutost zbog broja učenika koji rano napuštaju školovanje, većinom učenika u nepovoljnom položaju, dodjeljivanja javnih škola vjerskim zajednicama, što može doprinijeti segregaciji na temelju vjere i uvjerenja, kontinuirane segregacije romske djece u obrazovanju, obrazovnog jaza između romske i neromske djece, nedostatka službenih podataka o romskoj djeci u obrazovanju te o nasilničkom ponašanju, zlostavljanju i isključenosti s kojima se djeca suočavaju u školama, posebno djeca koja pripadaju skupini LGBTI, te zbog primjene disciplinskih metoda u školama kojima se djeca ne štite od fizičkog i psihičkog nasilja;

DO. budući da je mađarska Vlada 11. veljače 2022. izdala izvanredni dekret kojim su utvrđene „nužne minimalne usluge” koje se moraju pružiti tijekom štrajka u skladu sa zakonom o štrajku, a u kojem se one tumače toliko široko da je štrajk onemogućen; budući da su tim dekretom ograničena prava nastavnika koji su najavili planove za štrajk 16. ožujka 2022.;

DP. budući da je od donošenja zabrane uobičajenog boravišta u javnom prostoru nekoliko redovnih sudova zatražilo od Ustavnog suda da poništi to zakonodavstvo zbog navodne neustavnosti zakona na mnogim osnovama; budući da je Ustavni sud nakon dugog

---

<sup>29</sup> SL C 304, 29.7.2021., str. 78.

odlaganja odbio sve predstavke koje su podnijeli redovni sudovi bez obzira na osnove i odbio uzeti u obzir bilo koji podnesak koji nije podupirao Vladino obrazloženje; budući da je u slučaju beskućništva sustav socijalne sigurnosti prvenstveno usmjeren na proglašavanje boravka beskućnika na javnim mjestima nezakonitim te na kaznene mjere umjesto na socijalnu uključenost;

o

o o

1. ponavlja da je zabrinut u pogledu sljedećih pitanja u Mađarskoj, a to su redom:
  - funkcioniranje ustavnog poretka i izbornog sustava;
  - neovisnost pravosuđa i ostalih institucija te prava sudaca;
  - korupcija i sukobi interesa;
  - privatnost i zaštita podataka;
  - sloboda izražavanja, uključujući pluralizam medija;
  - akademske slobode;
  - sloboda vjeroispovijesti;
  - sloboda udruživanja;
  - pravo na jednako postupanje, uključujući pripadnike skupine LGBTIQ;
  - prava pripadnika manjina, uključujući Rome i Židove, i zaštita od izjava mržnje protiv tih manjina;
  - temeljna prava migranata, tražitelja azila i izbjeglica;
  - ekonomska i socijalna prava;
2. smatra da činjenice i kretanja koji su prikazani u rezolucijama Parlamenta zajedno predstavljaju sustavnu prijetnju vrijednostima iz članka 2. UEU-a te očitou opasnost od teškog kršenja tih vrijednosti; izražava duboku zabrinutost zbog namjernih i sustavnih napora mađarske Vlade da ugrozi temeljne vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a i osuđuje te napore; ističe da su se navedena kretanja znatno pogoršala od aktiviranja članka 7. stavka 1. UEU-a; ističe da mađarska Vlada snosi odgovornost za ponovnu uspostavu usklađenosti s pravom EU-a i vrijednostima sadržanim u članku 2. UEU-a te izražava duboko žaljenje zbog toga što je izostanak odlučnog djelovanja od strane EU-a pridonio rastakanju demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj, zbog čega se ta država pretvorila u hibridni režim izborne autokracije, na što upućuju relevantni indeksi;
3. žali zbog neuspjeha Vijeća da ostvari bitniji napredak u tekućem postupku iz članka 7. stavka 1. UEU-a; potiče Vijeće da zajamči održavanje saslušanja najmanje jednom za

vrijeme svakog predsjedništva tijekom tekućih postupaka iz članka 7. UEU-a te da prida pozornost i novim razvojem događaja koji utječu na vladavinu prava, demokraciju i temeljna prava; poziva Vijeće da nakon svakog saslušanja objavi opsežan zapisnik; naglašava da u Vijeću nije potrebna jednoglasnost da bi se utvrdila očita opasnost od teškog kršenja vrijednosti Unije iz članka 7. stavka 1. ni da bi se dotičnim državama članicama uputile konkretne preporuke i odredili rokovi za njihovu provedbu; ponavlja svoj poziv Vijeću da djeluje u tom kontekstu te usto naglašava da bi svako daljnje odgađanje takvog djelovanja značilo da samo Vijeće krši načelo vladavine prava; naglašava da su države članice obvezne zajednički djelovati i zaustaviti napade na vrijednosti sadržane u članku 2. EU-a; poziva Vijeće da što prije izda preporuke Mađarskoj kako bi se riješili problemi navedeni u njegovoj rezoluciji od 12. rujna 2018. i u ovoj Rezoluciji, u kojima se od te države traži da provede sve navedene presude i preporuke, uključujući one koje se odnose na parlamentarne izbore održane 3. travnja 2022.; insistira na tome da bi Parlament u svim postupcima povezanim s člankom 7. UEU-a trebao imati mogućnost predstaviti svoj obrazloženi prijedlog Vijeću, prisustvovati saslušanjima koja se održavaju u skladu s člankom 7. UEU-a te biti odmah i u potpunosti obaviješten u svakoj fazi postupka;

4. poziva Vijeće i Komisiju da pridaju više pozornosti sustavnom rastakanju vladavine prava, kao i međudjelovanju raznih oblika kršenja vrijednosti koji su utvrđeni u njegovim rezolucijama; naglašava da se neprovjeravanjem slučajeva kršenja vladavine prava potkopavaju demokratske institucije i u konačnici se utječe na ljudska prava i život svih osoba u državi u kojoj su ta kršenja počinjena; naglašava da bi Unija trebala jednako odlučno braniti sve vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a;
5. poziva Komisiju da u potpunosti iskoristi instrumente dostupne za suočavanje s očitom opasnošću da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Unija, u prvom redu ubrzane postupke zbog povrede prava, zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom i tužbe uslijed neprovedbe presuda Suda; podsjeća na važnost Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i pozdravlja odluku o njezinu aktiviranju u slučaju Mađarske, iako se to ostvarilo nakon dugog odgađanja i uz ograničeno područje primjene; poziva Komisiju da poduzme hitne mjere u skladu s Uredbom u pogledu drugih kršenja vladavine prava, posebno onih koja su povezana s neovisnošću pravosuđa i drugim osnovama o kojima se govori u pismu koje je Komisija uputila Mađarskoj 19. studenoga 2021.; ističe činjenicu da je primjena Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava instrument kojim se dopunjuje postupak iz članka 7., da se ta uredba izravno primjenjuje u svim državama članicama i da se primjenjuje od siječnja 2021. te poziva Komisiju da poduzme sve potrebne korake kako bi zajamčila njezinu djelotvornu provedbu; prima na znanje rizik od zlouporabe sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te ponavlja svoj poziv Komisiji da ne odobri plan Mađarske dok Mađarska u potpunosti ne postupi u skladu sa svim preporukama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra u području vladavine prava te dok ne provede sve relevantne presude Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; očekuje od Komisije da prije odobravanja sporazuma o partnerstvu i programa kohezijske politike isključi sve moguće rizike da bi programi u okviru kohezijske politike mogli doprinijeti zlouporabi sredstava EU-a ili kršenju vladavine prava; poziva Komisiju da strože primjenjuje Uredbu o zajedničkim odredbama<sup>30</sup> i Financijsku

---

<sup>30</sup> SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

uredbu<sup>31</sup> kako bi se suzbila moguća zlouporaba financijskih sredstava EU-a u političke svrhe; smatra da je primjena tih instrumenata kako bi se zaštitile vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a još hitnija u trenutku kad su te vrijednosti ugrožene uslijed rata koji Rusija vodi protiv Ukrajine i postupaka Rusije usmjerenih protiv EU-a;

6. poziva Komisiju da podrži neovisno civilno društvo u Mađarskoj koje štiti vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a, posebno korištenjem programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti; ponavlja svoj poziv Komisiji da donese sveobuhvatnu strategiju civilnog društva za zaštitu i razvoj prostora za građansko djelovanje u Uniji kojom će se objediniti svi postojeći alati i iznijeti niz konkretnih mjera za zaštitu i jačanje prostora za građansko djelovanje;
7. ponavlja svoj poziv Komisiji i Vijeću da odmah stupe u pregovore s Parlamentom o mehanizmu EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava u obliku međuinstitucijskog sporazuma, uključujući stalni ciklus politika među institucijama EU-a;
8. pozdravlja zaključke Konferencije o budućnosti Europe, posebno zaključke sadržane u prijedlogu 25. o vladavini prava, demokratskim vrijednostima i europskom identitetu, te ponavlja da je potrebno jačati postupak za zaštitu vrijednosti na kojima se Unija temelji te razjasniti utvrđivanje kršenjâ temeljnih vrijednosti i njihove posljedice;
9. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica, Vijeću Europe, Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju i Ujedinjenim narodima.

---

<sup>31</sup> SL L 193, 30.7.2018., str. 1.

## OBRAZLOŽENJE

Europska unija (EU) temelji se na zajedničkim vrijednostima sadržanim u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), a to su ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.

EU raspolaže skupom instrumenata za obranu tih zajedničkih vrijednosti. Među njima je i članak 7. UEU-a, kojim se Vijeću EU-a daje ovlaštenje da utvrdi postojanje očite opasnosti da država članica teško prekrši vrijednosti iz članka 2. UEU-a na temelju obrazloženog prijedloga trećine država članica, Europskog parlamenta ili Europske komisije.

Europski parlament je 12. rujna 2018. prvi put iskoristio svoje pravo na pokretanje postupka u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a usvojivši izvješće 2017/2132(INL) o prijedlogu kojim se poziva Komisiju da utvrdi očitu opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se Unija temelji.

Europski parlament utvrdio je 12 područja u kojima postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti iz članka 2. UEU-a:

1. funkcioniranje ustavnog poretka i izbornog sustava;
2. neovisnost pravosuđa i ostalih institucija te prava sudaca;
3. korupcija i sukobi interesa;
4. privatnost i zaštita podataka;
5. sloboda izražavanja;
6. akademske slobode;
7. sloboda vjeroispovijesti;
8. sloboda udruživanja;
9. pravo na jednako postupanje;
10. prava pripadnika manjina, uključujući Rome i Židove, i zaštita od izjava mržnje protiv tih manjina;
11. temeljna prava migranata, tražitelja azila i izbjeglica;
12. ekonomska i socijalna prava.

Time se Vijeću daje jasna osnova za provedbu postupka u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a, stupanje u dijalog putem redovnih i temeljitih saslušanja te razmatranje postupanja temeljenih na preporukama upućenim Mađarskoj.

Od usvajanja izvješća 2017/2132(INL) Europska komisija, međunarodne organizacije kao što su Ujedinjeni narodi (UN), Vijeće Europe i Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS), kao i pripadnici akademske zajednice i organizacije civilnog društva, dostavili su informacije o zabrinjavajućem razvoju događaja u navedenih 12 područja. Među ostalim, u izvješćima Europske komisije o vladavini prava za 2020., 2021. i 2022. u poglavljima koja se odnose na Mađarsku izražavaju se brojne zabrinutosti u područjima funkcioniranja ustavnog sustava, neovisnosti pravosuđa, korupcije i sukoba interesa te slobode izražavanja.

Europski parlament također je u nekoliko navrata ponovno izrazio zabrinutost u pogledu



brzog pogoršanja stanja vladavine prava, demokracije i temeljnih prava u Mađarskoj, na primjer, u Rezoluciji (2021/2711(RSP)) o stanju vladavine prava u Europskoj uniji i primjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o uvjetovanosti te kasnije u rezoluciji od 6. srpnja 2021. o kršenjima prava EU-a i prava građana pripadnika skupine LGBTIQ u Mađarskoj (2021/2780(RSP)) uslijed zakonskih izmjena koje je usvojio mađarski parlament.

Europski parlament usporedo je u rezolucijama od 16. siječnja 2020. (2020/2513(RSP)) i 3. svibnja 2022. (2022/2647(RSP)) o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske sa zabrinutošću primijetio da saslušanja u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a nisu organizirana redovito, strukturirano i otvoreno te je pozvao predsjedništva Vijeća EU-a da zajamče da se ta saslušavanja održavaju najmanje jednom u semestru.

Zapravo, od 12. rujna 2018. samo su finsko, portugalsko i francusko predsjedništvo Vijeća EU-a organizirali saslušanja mađarske Vlade. Bez obzira na to što je članak 7. stavak 1. UEU-a preventivna faza čiji je cilj uspostaviti osnovu za stupanje u dijalog s dotičnom državnom članicom s namjerom izbjegavanja mogućih sankcija, zbog nedostatka redovitih saslušanja otežano je usklađeno djelovanje Unije usmjereno na zaštitu zajedničkih vrijednosti, što negativno utječe na sliku Unije i njezinu djelotvornost i vjerodostojnost u obrani temeljnih prava, ljudskih prava i demokracije u svijetu.

Parlament je također naglasio da saslušanja mogu biti djelotvorna isključivo ako Vijeće na temelju njih uputi preporuke dotičnoj državi članici, kao što je predviđeno u članku 7. stavku 1. UEU-a, te je pozvao Vijeće da brzo usvoji preporuke upućene mađarskoj Vladi.

S obzirom na to da na razini EU-a i međunarodnoj razini, kao i u civilnom društvu i akademskoj zajednici, postoji širok konsenzus u pogledu brzog pogoršanja vladavine prava u Mađarskoj, kao i s obzirom na nedostatak napretka u postupku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a na razini Vijeća i sporu reakciju Europske komisije u pogledu iskorištavanja dostupnih instrumenata kao što je Uredba o uvjetovanosti, izvjestiteljica je odlučila pokrenuti aktualno privremeno izvješće o pristanku o prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija.

Nakon što je na početku 9. saziva imenovana stalnom izvjestiteljicom za stanje u Mađarskoj, izvjestiteljica je pažljivo pratila situaciju tijekom protekle tri godine kroz bliske i redovite kontakte s Europskom komisijom, Vijećem EU-a, međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva i pripadnicima akademske zajednice.

U razdoblju od 29. rujna do 1. listopada 2021. izvjestiteljica je predvodila službeno izaslanstvo Europskog parlamenta u posjetu Budimpešti u Mađarskoj. Nakon što je nekoliko puta odgađana zbog razvoja situacije u vezi s pandemijom, ta je misija omogućila stupanje u dijalog s mađarskim dužnosnicima, javnim tijelima, opozicijskim političkim strankama, kulturnim ustanovama i organizacijama civilnog društva te prikupljanje njihovih stajališta. U izvješću misije jasno se navodi da su ozbiljne zabrinutosti u pogledu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava i dalje prisutne te da stanje od 2018. nije poboljšalo, već se naprotiv pogoršalo.

Aktualnim izvješćem ažurira se izvješće 2017/2132(INL) o prijedlogu kojim se Vijeće poziva

da utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija. Ono se temelji na istoj strukturi i metodologiji te pruža temeljit pregled najnovijih događaja, činjenica i kretanja u 12 područja obuhvaćenih izvješćem 2017/2132(INL).

Izvjestiteljica se u tu svrhu poslužila upućivanjima na izvješća i preporuke Europske komisije, agencija EU-a, Vijeća Europe, OESS-a i Ujedinjenih naroda. Izvješće također upućuje na sudsku praksu Suda Europske Unije i Europskog suda za ljudska prava (ESLJP), kao i na postupke zbog povrede prava koje je pokrenula Europska komisija. Ti su nalazi upotpunjeni i upućivanjima na međunarodno priznate indekse kako bi se pružio najtočniji mogući pregled stanja nakon 12. rujna 2018. U izvješće su na više mjesta uključeni i nalazi i preporuke iz mišljenja Odbora za ustavna pitanja (AFCO).

Izvjestiteljica iskreno zahvaljuje dionicima koji su sudjelovali u izradi izvješća te koji su sudjelovali u misiji odbora LIBE u Budimpešti te na pripremnom sastanku u sjeni koji je organiziran 22. travnja 2022., kao i odboru AFCO na iznošenju njegove perspektive.

U izvješću se na temelju tih nalaza ponavlja da se zabrinutost Europskog parlamenta i dalje odnosi na 12 područja obuhvaćenih izvješćem 2017/2132(INL). Zaključuje se da činjenice i kretanja koji se naglašavaju u izvješću predstavljaju sustavnu prijetnju vrijednostima iz članka 2. UEU-a te očitu opasnost od njihova teškog kršenja te se osuđuju namjerni i sustavni naponi mađarske Vlade usmjereni na ugrožavanje tih temeljnih vrijednosti. Općenito, izražava se žaljenje zbog toga što je izostanak odlučnog djelovanja EU pridonio rastakanju demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj te doveo do toga da je jedna država članica postala hibridni režim izbrane autokracije.

S obzirom na te zabrinjavajuće zaključke, izvjestiteljica se toplo nada da će se ovim izvješćem pružiti osnova Vijeću za razmatranje nedavnih zabrinjavajućih događaja tijekom predstojećeg saslušanja mađarske Vlade u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a. Osim toga, izvjestiteljica poziva predsjedništva EU-a da se ovim izvješćem posluže kao osnovom za brz početak rada na preporukama upućenim mađarskoj Vladi.

Četiri godine nakon što je Europski parlament aktivirao postupak u skladu s člankom 7. stavkom 1. EU-a, izvjestiteljica ponovno poziva Komisiju i Vijeće da iskoriste sve raspoložive instrumente kako bi se ponovno uspostavili vladavina prava, demokracija i temeljna prava u Mađarskoj. Budući da se stanje drastično pogoršava na štetu milijuna građana i europskog projekta u cjelini, krajnje je vrijeme da sve institucije EU-a zajednički djeluju i okončaju ta sustavna kršenja temeljnih vrijednosti EU-a.

## MIŠLJENJE MANJINE

Autori: Jorge Buxadé Villalba (ECR), Jean-Paul Garraud (ID), Balázs Hidvéghi (Nezavisni), Patryk Jaki (ECR), Vincenzo Sofo (ECR), Annalisa Tardino (ID), Jadwiga Wiśniewska (ECR)

Službeni deklarirani cilj ovog izvješća jest promatranje takozvanih „kršenja vladavine prava” u Mađarskoj. Za takvo izvješće preduvjeti moraju biti objektivnost, primjena jasnih kriterija i strogo pridržavanje činjenica. Međutim, slično prethodnim dokumentima koje je usvojio odbor LIBE, i ovo se izvješće temelji na subjektivnim mišljenjima i politički pristranim izjavama te odražava neodređene zabrinutosti, vrijednosne sudove i dvostruke standarde. Na nekoliko mjesta spominje slučajeve koje su nadležna tijela odavno razriješila ili koji se tiču pitanja o kojima se vodi javna rasprava i koja su u isključivoj nadležnosti država članica. Izvjestiteljica ni na jednom mjestu u izvješću ne spominje nikakvo stvarno kršenje vladavine prava. Tekst odražava dobro poznat narativ kojim se osuđuje „opće stanje vladavine prava”, ali se te tvrdnje ne potkrepljuju nikakvim konkretnim primjerima kršenja. Radi se o još jednom pokušaju napada na Mađarsku i njezinu demokršćansku konzervativnu Vladu od strane federalističkih europskih političkih stranaka iz ideoloških razloga. Ovo je izvješće Europskog parlamenta razočaravajuće, posebno u trenutku kad bi jedinstvo Europske unije trebalo biti važnije nego ikad.

19.5.2022.

## MIŠLJENJE ODBORA ZA USTAVNA PITANJA

upućeno Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija  
(2018/0902R(NLE))

Izvjestitelj za mišljenje: Włodzimierz Cimoszewicz

PA\_Consent\_Interim

### PRIJEDLOZI

Odbor za ustavna pitanja poziva Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove da kao nadležni odbor u svoje izvješće uključi sljedeće prijedloge:

1. izražava duboku zabrinutost zbog namjernih i sustavnih napora mađarske Vlade da ugrozi temeljne vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a, posebno uklanjanjem sustava ustavnih provjera i ravnoteža, ograničavanjem neovisnosti pravosuđa, namjernim izmjenama nacionalnog izbornog sustava, ometanjem ostvarivanja temeljnih prava kao što su sloboda izražavanja, obrazovanje i akademske slobode, autonomija sveučilišta, medijski pluralizam i neovisnost medija te osporavanjem prava na jednako postupanje, kao i prava migranata i tražitelja azila; ističe da su se ta kretanja znatno pogoršala od aktiviranja članka 7. stavka 1. UEU-a i da su pojačana krizom prouzročenom bolešću COVID-19;
2. ustraje u tome da je potrebno izbjeći uspostavu de facto hijerarhije vrijednosti EU-a; naglašava da je važno osigurati pravilnu procjenu ne samo vladavine prava nego i drugih vrijednosti Unije, uključujući širi spektar temeljnih prava i demokracije;
3. podsjeća da vladavina prava nije vladavina pravom, nego se temelji na načelu zakonitosti koje dovodi do transparentnog, odgovornog, demokratskog i pluralističkog postupka donošenja zakona; žali zbog činjenice da se ustavna ravnoteža u Mađarskoj i dalje znatno mijenja namjerno širokom primjenom i instrumentalizacijom organskih zakona te ustavnih izmjena kako bi se o pitanjima koja bi se trebala regulirati redovnim zakonodavstvom odlučivalo izmjenama na ustavnoj razini bez javnog savjetovanja ili uz ograničeno javno savjetovanje, na vrlo brz način i bez ikakvog stvarnog sudjelovanja oporbe ili civilnog društva; ističe da je takav trend zadržavanja pitanja na ustavnoj razini problematičan i u pogledu Ustava i u pogledu redovnih zakona, predstavlja prijetnju vladavini prava, u suprotnosti je s ustavnim tradicijama i načelima koja su zajednička državama članicama te da ga EU, Vijeće Europe, Ujedinjeni narodi i Ured za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS/ODIHR) otvoreno i dosljedno kritiziraju; osuđuje prekomjernu uporabu

izvanrednih ovlasti proglašenjem stanja opasnosti na početku pandemije bolesti COVID-19, bez ograničenja i s punim diskrecijskim ovlastima koje su Vladi dodijeljene za produljenje ili ukidanje tog stanja, što je uključivalo mogućnost Vlade da jednostavnim izvršnom uredbom ukine bilo koji zakon; ustraje u tome da bi sve takve mjere i dalje trebale biti nužne i razmjerne te uključivati relevantna ustavna jamstva za njihov zakonodavni nadzor;

4. naglašava da je cilj nekoliko nedavno usvojenih odredbi u temeljnom zakonu ili u organskim zakonima ograničiti operativno funkcioniranje institucija građanskog prava kao što su sveučilišta ili se njima uvode nepotrebne prepreke za donošenje izmjena potrebnih za učinkovitu provedbu izbora; nadalje, ustraje u tvrdnji da je mađarska Vlada, bez ikakvog savjetovanja, insistirala na oportunističkim izmjenama nekoliko redovnih zakona koje su imale dalekosežan negativan učinak na temeljna prava i pravo na jednako postupanje; ustraje u tome da je uvođenje odredbi u vezi s izborima posebno dovelo do većih prepreka strankama da se kandidiraju na nacionalnoj listi kandidata na parlamentarnim izborima, što je najviše pogodovalo trenutnim obnašateljima dužnosti<sup>1</sup>; ističe da je praksa donošenja takvih zakona neposredno prije izbora u suprotnosti s ustaljenom praksom i preporukama Venecijanske komisije iz njezina popisa kriterija za vladavinu prava; podsjeća da je OESS/ODIHR odlučio poslati sveobuhvatnu misiju za promatranje izbora na mađarske parlamentarne izbore 2022. zbog zabrinutosti u pogledu općeg pogoršanja uvjeta za demokratske izbore te u pogledu nezavisnosti pravosuđa i slobode medija; podsjeća da preporuke OESS-a/ODIHR-a nakon parlamentarnih izbora 2018., kao i Skupine država protiv korupcije (GRECO), posebno one koje se odnose na financiranje kampanja, i dalje uglavnom nisu uzete u obzir, što je negativno utjecalo na transparentnost i odgovornost u pogledu financiranja kampanja; podsjeća da su članovi misije za promatranje izbora 4. travnja 2022. primijetili nove razloge za zabrinutost;
5. naglašava da je misija OESS-a za promatranje izbora na mađarskim parlamentarnim izborima 2022. u svojoj Izjavi o preliminarnim nalazima i zaključcima<sup>2</sup> zaključila da je, iako su na izborima bile ponuđene različite alternative te su izbori dobro vođeni, proces bio narušen sveprisutnim preklapanjem Vladinih informacija i poruka vladajuće koalicije čime je zamučena granica između države i stranke, kao i pristranošću medija i netransparentnim financiranjem kampanja;
6. izražava zabrinutost zbog koraka koje je mađarska Vlada poduzela kako bi dodatno ograničila neovisnost pravosuđa, posebno slabljenjem ovlasti Državnog sudbenog vijeća izmjenom postupaka imenovanja i povećanjem upravnih ovlasti predsjednika Vrhovnog suda, do kojih je došlo bez ikakvog sudjelovanja sudstva; podsjeća da su integritet i neovisnost pravosudnog sustava ključan izvor uzajamnog povjerenja u EU-u i da manjak tih obilježja u pravosudnom sustavu dovodi do nepopravljive štete za EU jer su nacionalni suci suci prava EU-a i jamče jednakost građana EU-a ujednačenom primjenom tog prava; nadalje ističe da se mađarska Vlada sve više oslanja na mađarski

---

<sup>1</sup> [Mađarska – Zajedničko mišljenje o izmjenama izbornog zakonodavstva donesenima 2020. koje je odobrilo Vijeće za demokratske izbore na svojem 72. sastanku \(Venecija i putem interneta, 14. listopada 2021.\) i koje je usvojila Venecijanska komisija na svojoj 128. plenarnoj sjednici \(Venecija i putem interneta, 15. – 16. listopada 2021.\), Mišljenje br. 1040/2021, 18. listopada 2021., točka 32.](#)

<sup>2</sup> [Međunarodna misija za promatranje izbora u Mađarskoj – Parlamentarni izbori i referendum, 3. travnja 2022., Izjava o preliminarnim nalazima i zaključcima.](#)

Ustavni sud kako bi izbjegla poštovanje presuda Suda Europske unije, čime se ugrožava nadređenost prava EU-a;

7. žali zbog toga što nisu poduzeti odgovarajući daljnji koraci u vezi s obrazloženim prijedlogom Parlamenta kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija; ističe visoke pragove potrebne za aktivaciju i primjenu te odredbe u Vijeću i politička razmatranja koja utječu na postupak; podsjeća da je u s člankom 7. stavkom 1. UEU-a potrebna samo kvalificirana većina od četiri petine pod uvjetima utvrđenima u skladu s člankom 354. UFEU-a kako bi se utvrdilo da postoji očita opasnost od toga da država članica teško prekrši vrijednosti iz članka 2.; napominje da je Vijeće, time što u praksi nije primijenilo taj postupak, omogućilo kontinuirano odstupanje od vrijednosti utvrđenih u članku 2. UEU-a, što dovodi do narušavanja tih vrijednosti i uzajamnog povjerenja među državama članicama, kao i vjerodostojnosti EU-a u cjelini; apelira na predsjedništvo Vijeća da poduzme odgovarajuće korake kako bi nastavilo s postupkom iz članka 7. stavka 1. UEU-a; poziva Komisiju da za otklanjanje očite opasnosti od toga da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Unija u potpunosti iskoristi dostupne alate, osobito ubrzane postupke zbog povrede prava i zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom Europske unije;
8. ustraje u tome da bi se ustavna obveza Vijeća da organizira saslušanja, sadržana u članku 7. stavku 1. UEU-a, trebala provoditi na otvoren, pravilan i strukturiran način; žali zbog toga što to dosad nije bio slučaj i što je Vijeće, navodeći kao opravdanje pandemiju bolesti COVID-19 i nemogućnost održavanja fizičkih sastanaka Vijeća, od prosinca 2019. organiziralo samo dva saslušanja u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a; ustraje u tome da bi se prema Parlamentu i Komisiji trebalo jednako postupati u svim postupcima povezanim s člankom 7. UEU-a; insistira na tome da bi Parlament trebao imati mogućnost predstaviti svoj obrazloženi prijedlog Vijeću i prisustvovati saslušanjima u skladu s člankom 7. kada sam pokreće postupak, uz poštovanje ovlasti svake od triju institucija i načela lojalne suradnje u skladu s člankom 13. stavkom 12. UEU-a; ponavlja svoj poziv Vijeću da odmah i u potpunosti obavještava Parlament u svakoj fazi postupka uzimajući u obzir ulogu Parlamenta u davanju suglasnosti; poziva Vijeće da predmetnoj državi članici sustavno daje preporuke koje uključuju rokove i da redovito nadzire njihovu provedbu, nakon saslušanja u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a; potiče Vijeće da takve preporuke odmah uputi Mađarskoj; podsjeća da Vijeće ima obvezu redovito preispitivati stanje u predmetnoj državi članici i da može ukinuti odluku ako utvrdi da razlozi više nisu primjenjivi;
9. smatra da je najnoviji razvoj događaja na tekućim saslušanjima u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u fokus ponovo stavio hitnu potrebu za mehanizmom EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava, kako je Parlament predložio, u obliku međuinstitucijskog sporazuma, uključujući dosljedan, djelotvoran i vidljiv godišnji ciklus EU-a za nadzor u području demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, kojim bi se u obzir trebali uzeti i postupci u skladu s člankom 7. UEU-a i Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; ponavlja da mehanizam treba dopuniti i ojačati, a ne zamijeniti postojeće i buduće postupke u skladu s člankom 7. UEU-a; poziva Vijeće i Komisiju da bez odgode započnu pregovore o međuinstitucijskom sporazumu u skladu s člankom 295. UFEU-a kojim se oblikuje takav mehanizam;

10. prima na znanje zaključke Konferencije o budućnosti Europe, posebno one sadržane u prijedlogu br. 25 o vladavini prava, demokratskim vrijednostima i europskom identitetu, koji uključuju proširenje područja primjene mehanizma uvjetovanosti kako bi se obuhvatila sva kršenja vladavine prava;
11. čvrsto vjeruje da bi Ugovore trebalo revidirati kako bi se poboljšala učinkovitost postupaka iz članka 7. i u preventivnom i u korektivnom dijelu;
12. pozdravlja presudu Suda Europske unije u predmetima C-156/21<sup>3</sup> i C-157/21<sup>4</sup> od 16. veljače 2022. kojom se potvrđuje valjanost Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava jer se temelji na odgovarajućoj pravnoj osnovi i u skladu je s postupkom utvrđenim u članku 7. UEU-a; pozdravlja odluku predsjednice Komisije Ursule von der Leyen o pokretanju mehanizma uvjetovanosti u pogledu vladavine prava protiv Mađarske; međutim, žali zbog toga što je ta odluka donesena sa znatnim zakašnjenjem; poziva Komisiju da je što prije primijeni na temelju svih razloga navedenih u pismu koje je Komisija poslala Mađarskoj 19. studenoga 2021.; ističe da je primjena Uredbe o uvjetovanosti instrument kojim se dopunjuje postupak iz članka 7., da se ta uredba izravno primjenjuje u svim državama članicama i da se primjenjuje od siječnja 2021. te poziva Komisiju da poduzme sve potrebne korake za njezinu djelotvornu provedbu; sa zabrinutošću skreće pozornost na nedavne izmjene zakona kojima se sužava područje primjene pravila o javnoj nabavi u Mađarskoj i koje dovode do smanjenog nadzora i povećanog rizika od korupcije; nadalje naglašava očit nedostatak suradnje s Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF), kao i neuspješnu naplatu iznosa koje duguju gospodarski subjekti koji su počinili nepravilnosti ili prijekave;
13. izražava duboku zabrinutost zbog sustavne zlouporabe javnih sredstava iz nacionalnog proračuna i proračuna EU-a u korist članova Vlade i povezanih krugova; žali zbog iznimno visokog udjela nepravilnih plaćanja u Mađarskoj u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova, uključujući Europski poljoprivredni fond; napominje da je Komisija 2019. Mađarskoj nametnula najveći financijski ispravak u EU-u; prima na znanje ograničen broj istraga o optužbama za korupciju koje uključuju visoke dužnosnike; ponavlja da bi se odobrenje nacionalnih planova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost trebalo uvjetovati ispunjenjem svih kriterija utvrđenih u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost; očekuje od Komisije da prije odobravanja sporazuma o partnerstvu i programa kohezijske politike isključi sve moguće rizike povezane s programima u okviru kohezijske politike koji doprinose zlouporabi sredstava EU-a ili kršenju vladavine prava; poziva Komisiju da strože primjenjuje Uredbu o zajedničkim odredbama i Financijsku uredbu kako bi se suzbila moguća zlouporaba financijskih sredstava EU-a u političke svrhe;
14. prima na znanje nedavne parlamentarne izbore u Mađarskoj i ustraje u tome da mađarska Vlada i dalje bude odgovorna za uklanjanje rizika od ozbiljnog kršenja vrijednosti EU-a;
15. skreće pozornost na utjecaj rata u Ukrajini i potrebu za hitnim odgovorom država članica; poziva Komisiju da se pobrine za to da okolnosti ne dovedu do ublažavanja ili

---

<sup>3</sup> Mađarska protiv Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije, ECLI:EU:C:2022:97.

<sup>4</sup> Republika Poljska protiv Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije, ECLI:EU:C:2022:98.

odgode djelotvorne primjene instrumenata za očuvanje vladavine prava u Uniji, kao što su članak 7. UEU-a i Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava;

16. u potpunosti osuđuje kritiku koju je mađarski premijer izrazio u vezi s predsjednikom Ukrajine i žali zbog jačanja veza između Mađarske i Rusije s obzirom na rusku invaziju Ukrajine.



## INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

<b>Datum usvajanja</b>	17.5.2022.
<b>Rezultat konačnog glasovanja</b>	+: 19 -: 7 0: 1
<b>Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju</b>	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Antonio Tajani, László Trócsányi, Guy Verhofstadt, Loránt Vincze, Rainer Wieland
<b>Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju</b>	Jorge Buxadé Villalba, Seán Kelly, Nikolaj Villumsen

## POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

<b>19</b>	<b>+</b>
EPP	Seán Kelly, Paulo Rangel, Antonio Tajani, Rainer Wieland
Renew Europe	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
Ljevica	Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
Zeleni/ESS	Damian Boeselager, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

<b>7</b>	<b>–</b>
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Antonio Maria Rinaldi
Nezavisni	László Trócsányi
EPP	Loránt Vincze

<b>1</b>	<b>0</b>
EPP	Brice Hortefeux

### Legenda:

+ : za

– : protiv

0 : suzdržan

## INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

<b>Datum usvajanja</b>	13.7.2022.
<b>Rezultat konačnog glasovanja</b>	+: 47 -: 10 0: 2
<b>Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju</b>	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlan, Konstantinos Arvanitis, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Jorge Buxadé Villalba, Anna Júlia Donáth, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Yana Toom, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
<b>Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju</b>	Bartosz Arłukowicz, Malin Björk, Gwendoline Delbos-Corfield, Cyrus Engerer, Daniel Freund, Balázs Hidvéghi, Beata Kempa, Jaak Madison, Fulvio Martusciello, Philippe Olivier, Anne-Sophie Pelletier, Rob Rooken, Róza Thun und Hohenstein, Nils Ušakovs, Tomáš Zdechovský
<b>Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209 st. 7</b>	Daniel Buda, Ladislav Ilčić, David Lega, Lucia Vuolo

## KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU

47	+
EPP	Magdalena Adamowicz, Bartosz Arłukowicz, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Daniel Buda, David Lega, Jeroen Lenaers, Fulvio Martusciello, Nuno Melo, Paulo Rangel, Lucia Vuolo, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Renew Europe	Abir Al-Sahlani, Anna Júlia Donáth, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Yana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Cyrus Engerer, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Isabel Santos, Birgit Sippel, Nils Ušakovs, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
Ljevica	Konstantinos Arvanitis, Pernando Barrena Arza, Malin Björk, Anne-Sophie Pelletier
Zeleni/ESS	Patrick Breyer, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund, Alice Kuhnke, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

10	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Ladislav Ilčić, Beata Kempa, Rob Rookens, Vincenzo Sofo
ID	Jaak Madison, Philippe Olivier, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
Nezavisni	Balázs Hidvéghi

2	0
ID	Peter Kofod
S&D	Maria Grapini

### Legenda:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržan